

TRAVHÄST

Uppfödaren

Nummer 6 december 2002

Utan hov – ingen häst sid 4 • Fyra damer i leken sid 10 • Familjen Allen sid 17

*God Jul & Gott Nytt År
önskar ASVT*

Medlemsrekord och uppfödarpremier!

ASVT uppvaktade under våren STC och deras då nya tf vd Ulf Hörnberg med en av uppfödarnas "käpphästar" om att få uppfödarpremierna utbetalda oftare. Förståelsen för våra önskemål har tidigare varit låg. Glädjande var därför den respons som Ulf gav oss.

Än mer glädjande var beskedet undertecknad fick av Hörnberg i början av november. Med start år 2003 får uppfödarna ut sina uppfödarpremier kvartalsvis för pengar tjänade i Sverige. Travhästuppfödaren och ASVT:s rekordmånga medlemmar bockar och tackar samt skänker en berömmande julklapp till såväl Ulf Hörnberg för att han tog sig an frågan som till STC och ATG, vilka sedermera förverkligade det.

Inga julklappar till staten

Inga julklappar alls borde Sveriges regering få. I Travhästuppfödaren nummer 1 ondgjorde sig undertecknad över såväl det magra totoavtalet som oron för om politiker var att lita på för att ens erhålla de svaga förbättringar som avtalet gav. Mina och många andras farhågor möttes från ledande håll av stark och nästan nedlåtande kritik över att överhuvudtaget ifrågasätta avtalet. Tyvärr blev vi mer än sannspådda – det bidde inte ens en "tummetott".

Ett svidande prestigenederlag för sportens förhandlare naturligtvis, och rent ynkligt av politikerna som svek näringen, tillika den stora arbetsgivaren på landsbygden, som trav- och galoppsporten utgör. Det är inte konstigt att förtroendet minskar och politikerföraktet stiger för våra folkvalda. Ödet med brutna löften delar vi som bekant med flera. Socialdemokraternas svek i samband med uppgörelserna med miljöpartiet och vänstern har inte bara drabbat oss i travsporten utan även alla bilister i Stockholm (sover hon gott, Annika Billström?), landets fiskare, lantbrukare, aktieägare, och inte minst alla landets småföretagare. "Ryggradslöst" sa Bill, "utan ryggrad var ordet" sa Bull...

Skilj på spel och näring

När de ekonomiska resurserna försvinner måste STC och ATG agera. Man får hoppas att politikerna, främst de i norr vilka är travintresserade och som är upprörda över de neddragningar sporten nu är nödd och tvungen till, riktar sina upprörda känslor mot dem som svek oss. Sportens förhandlingsdelegation har, inför nästkommande totoavtal, som tur är haft mod och självbevarelse-drift att avbryta förhandlingarna när det brutna löftet var ett faktum. Innan en ny förhandling kan återupptas

måste helt enkelt statsmakterna skilja på spelbolaget Svenska Spel och näringen trav och galopp, som därtill har stor betydelse för såväl övrig hästnäring som lantbruket. 43 000 hel- och deltidssysselsatta, främst i glesbygden, måste väl betyda något även för Persson & co?

Nu står därför trav- och galoppsporten och stampar utan att kunna planera för framtiden på ett bra sätt. Totalt sett har vi alldeles för många frågetecken kvar att räta ut som borde varit klara inför nästa år. Låt oss hoppas på att en, för sporten positiv travpolitisk, "ketchupeffekt" står inför dörren. Det behöver alla för att kunna satsa och möta framtiden.

Allt fler medlemmar

En stor glädjekälla har ASVT:s medlemsantal varit de senaste fem åren. Föreningen har i en bransch som minskat med cirka 10 procent år 2002 ändå ökat antalet medlemmar till nära 3 920 stycken, jämfört med 3 700 medlemmar år 2001. Landets uppfödare har sedan 1998 slutit sig samman från cirka 2 700 medlemmar till dagens siffra. Det såg länge ut som vi skulle uppnå magiska 4 000 medlemmar. Så många blev vi inte i år, men tar givetvis sats och skall jobba hårt för att siffran ska uppnås 2003. Personalen och styrelserna i ASVT med döttrar bör givetvis stolt buga sig för det goda stödet man fått från medlemmarna, vilket bevisas genom rekordet.

En annan glädjekälla under hösten är Hingstdepåns förvärv av Malabar Circle Ås, med segern i Kriteriet som höjdpunkt. Det är inte alla hästar som har 3 920 + 1 (Svante Båth) entusiastiska delägare.

"Cirkeln" som skall kombinera tävling och avel nästa år verkar med en vettig prissättning ha alla förutsättningar för att bli om inte "folkets häst" så åtminstone uppfödarnas hingst. För att ytterligare manifestera detta skall AHAB genom utlottning låta en medlem få representera de övriga 3 920 varje gång hästen startar och dessutom få en (seger)tavla från P&R som minne. En snygg gest från depån tycker Travhästuppfödaren.

Därmed är det dags att avrunda och tillönska alla medlemmar och travvänner en riktigt God Jul och ett Gott Nytt år!

Ove Konradsson

Innehåll nr 6/02

Hovvård för travhästen	4	Travhästuppfödaren blir större	27
Fyra damer i leken - Menhammar Stuteri	10	Statistik	28
Fyra damer i leken - Fridhem	12	Har du hört?	34
Gästkrönikan	15	Trottex	36
Familjen Carl och Rod Allen	17	Hingstdepån informerar	40
ASVT Shop	23	ASVT:s hingstar	43
Seminassistentkurs	24	Krafft informerar	52
Jeep	25	ASVT informerar	54

Utan hov – ingen häst

Göran Åkerström, chef på Hovslagerskolan i Skara och även en erfaren uppfödare, hovslagarlärling samt veterinär delar med sig av sitt kunnande till Travhästuppfödarens läsare.

Travhästuppfödaren skriver i två artiklar om hoven och hovvårdens betydelse för travhästen. I denna första del: grundläggande kunskap avseende skelettutveckling och fölets hovvård för att optimera hästens chanser till en framgångsrik tävlingskarriär. I andra delen (publiceras i Travhästuppfödaren under nästa år): hovvård och olika beslag som hjälper den tränande travhästen att hålla sig frisk och tävla framgångsrikt. Travhästuppfödaren frågar – Göran Åkerström som är chef på Hovslagerskolan i Skara, dessutom med erfarenhet som uppfödare, hovslagarlärling samt veterinär svarar...

Kunskap om skelettutvecklingen och rörelseapparaten är grunden
Travhästuppfödaren ber Göran delge oss sina grundtankar kring hovvård.

- Ska man bli framgångsrik i arbetet som hovslagare med såväl unghästar som tävlingsdjur är det av stor vikt att hålla sig a' jour och vidareutbilda sig. En duktig hovslagare måste ha ingående kunskap i hur skelettet och rörelseapparaten utvecklas hos det unga fölet och den växande hästen. Arbetar man med äldre djur är det också viktigt att veta hur skelettet förändras på grund av belastning och träning. I detta sammanhang kan man se hoven och dess komplicerade uppbyggnad och struktur som en förlängning av skelettet.

När vi talar om föl och unghästar skulle jag vilja spetsa till det och hävda att skötseln av fölets hovvård de första 100 levnadsdagarna har en avgörande betydelse för hästens prestationer och hållbarhet. Bara att förstå att utseendet hos en hov eller en benställning beror på en mängd orsaker varav flera faktiskt går att påverka med rätt behandling borde vara guld

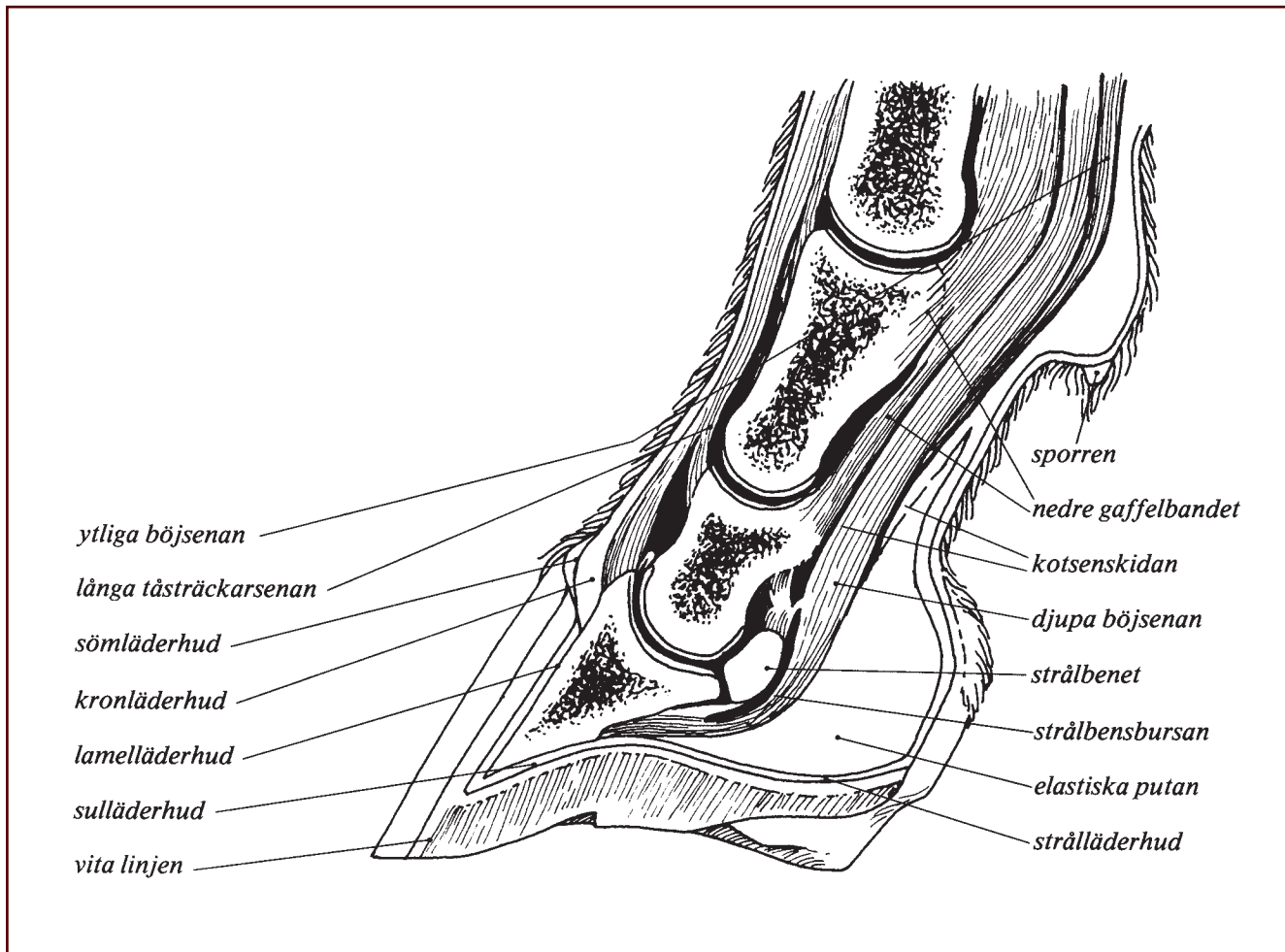

Illustration: Trvhästuppfödning Del 1

Så är hästhoven uppbyggd.

värt för alla uppfödare.

Börjar vi från grunden så bildas allt ben ur broskmodeller hos fostret, så även de rörben - från armbågen respektive bakknäet och nedåt - som utgör stommen till hästen fyra ben. Det lilla fölet i moderlivet ser ut som en färdig minihäst vid ultraljudsundersökningen, men har "ben" som består av brosk. Detta brosk genomgår under fostertiden fram till cirka 2,5 års ålder en komplicerad förkalkningsprocess kallad osteofication.

Efter födseln är förkalkningsprocessen koncentrerad till benens tillväxtzoner. Redan vid fölets födelse har det fått sin grundläggande fenotyp avseende benställning orsakad såväl av det genetiska arvet som fosterläget i moderlivet. Denna fenotyp kan sedan förändras dramatiskt under framförallt de första 100 dagarna av fölets levnad beroende på hur tillväxtzonerna belastas. Belastningen av till-

växtzonerna kan i sin tur i hög grad påverkas med korrekt verkning i önskad riktning som gör att man kan korrigera en från början felaktig benställning. Tillväxtzonerna sluts nerifrån och upp i benet, med början i kronben och kotben och så vidare.

Om fölet behöver korrigeras ökar chanserna till framgångsrik behandling ju tidigare man startar. Börjar man inom ett par veckor efter fölets födelse kan man korrigera varsamt utan risk för överkorrigering och skulle det behövas finns det fortfarande tid för mer kraftfulla hjälpmedel av typ specialkor och skenor för att få fölet mer rättställt. Naturligt för det unga fölet är att få belastningen rakt under sig. I viss mån korrigerar fölet därför en del medfödda "skevheter" i benställningen själv.

Tänk dig att du har ett föl som är parallellförskjuten i framknäna. För att det ska få belastningen rakt under sig tenderar det att vrida in

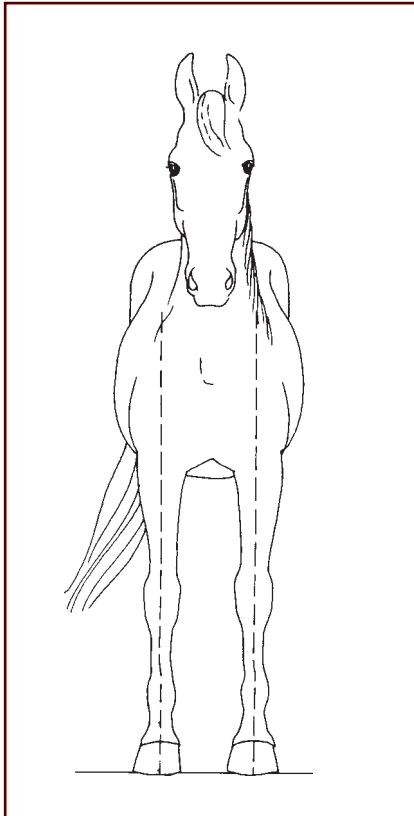
kotan och blir på så sätt intåad. En X-bent häst korrigerar sig också normalt med att vrida tån inåt. Även om fölet på så sätt hjälper sig självt att korrigera X-bentheten så kan det få en bestående felställning av det nedre benet. Just fölets skelettutveckling och hovvård forskar Christopher Johnston och Ove Wattle nu på SLU om, med stöd av ATG:s forskningsfond. Förhoppningsvis kommer spännande fakta fram från deras arbete inom ett par år.

Hovens uppbyggnad

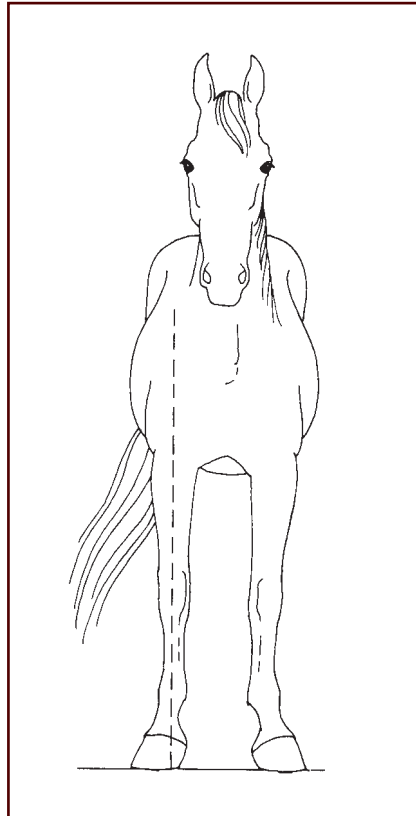
Hur ser hoven ut egentligen?

- Hoven är en mycket komplicerad struktur med flera olika sorters horn som har olika funktioner. Tillsammans bildar de olika hornlagren den så kallade hornkapseln. Dess funktion är att bära vikt och dämpa stötar, tåla nötning och utgöra ett halkskydd för hästen. För att klara det måste den vara elastisk. Hur den be-

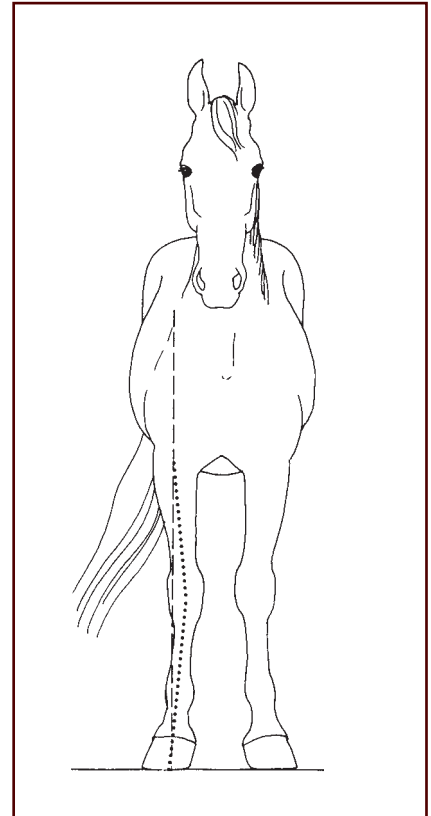

Korrekt – raka benaxlar som sammanfaller med lodplanet.

Fransysk – benaxeln rak men roterad utåt.

Kobent, knätrång – benaxeln bruten inåt i knät.

Illustrationer: Trvähästuppfödning Del 1

▷ lastas och tränas avgör till viss del dess form. En häst som rör sig mycket har större hovar än en som står still. Även rörelsemönstret påverkar hur hästen belastar hoven och hur den därmed utvecklas.

Nästa del är den så kallade kött-hoven som till skillnad från hornkapseln är rikligt försörjd med blodkärl. Mycket av stötdämpningen tas upp av den så kallade elastiska putan som är en fettrik vävnad ovanför strålen (kötthoven). Något man inte alltid tänker

på är att tillväxten i hoven sker uppifrån och ner, från läderhuden under kronranden.

Verkning – benställning

Hur kan verkning påverka benställningen?

- Bästa effekten av korrigerig har man som sagt de första 100 dagarna. Målet med hela processen är att få en rak tåaxel och få in benet under hästen. Uppnås det blir det ett jämnt tryck över tillväxtzonens båda delar och tillväxten blir jämn. Om korrigerig

behöver göras startar man med de utåtbrutna vinklarna först. Som exempel kan nämnas föl som är så kallade Windswept. De har en sida som är kohasig och tåvid, det är den inåt brutna benaxeln. Den andra, hjulbenta sidan är utåtbruten.

Fransysk benställning är vid måttliga fel sällan något problem. En tumregel är att man verkar den höga, "utflutna" hovhalvan mest. Var mycket observant på om hornkapseln ändrar form och får en stor och en liten sida. Det

Göran visar en så kallad Dalmesko som används när en kraftig korrigerig måste ske. Skon limmas fast på hoven och gör så att ben- och hovvinkel bryts i önskad riktning.

är ett tydligt tecken på att fölet inte belastar som det ska.

Det värsta fel ett föl kan ha är att vara parallellförskjuten fram. Det är

ett allvarligt fel som man inte kan påverka med verkning. Principen för all korrigerig är att verka lite och ofta. Är behovet av korrigerig

stort hjälper inte täta verkningar, då behöver fölet hjälp av specialskor eller skenor. Ett exempel är Dalmeskor (se bild) som limmas fast på hoven och som bryter ben- och hovvinkeln i önskad riktning.

Kontinuerlig verkning

Hur ofta ska man verka?

- Korrekta föl bör verkas var fjärde till sjätte vecka. Föl som behöver hjälp skall dessutom korrigeras däremellan. Har fölet någon form av benställning som behöver korrigeras är var 14:e dag en lämplig tidsrymd mellan kontrollerna. När det gäller föl med korrigeringsbehov är det i allra högsta grad lite och ofta som gäller.

Fölstona är en oftast mycket glömd grupp, där vi finner stora brister i hovvården. Fölstonas naturliga tillstånd är ju dräktighet med den extra tyngd på benen det medför. Av den orsaken är hovvården inte oviktigt för att stoet skall hålla i många år. En lämplig frekvens på översyn av fölstonas hovar är var sjätte vecka. Självklart varierar detta från individ till individ beroende på hovens tillväxt, kvalitet och det underlag de vistas på. Ett litet tips för att minska belastningen på kotor och knän på de tunga fölstona är att hålla tårna korta.

Även "okära" barn har många namn

Göran fortsätter med att berätta om ett av de stora problemen inom hovvården, nämligen bärrandsröta och dess följder.

- Väldigt många unghästar och fölston lider mer eller mindre av bärrandsröta - Whiteline Disease

▷ eller Fungus seedy toes - som är olika namn för samma åkomma. Sjukdomen smittar via jorden och orsakas av en bakterie samt en svamp vilka sannolikt samverkar till problemen under anaeroba (syrefria) förhållanden. Mest utbredda är problemen i västra och södra Sverige, särskilt på jordar som ej släpper igenom vatten, exempelvis lerjordar.

Särskilt illa är det blöta år då hornkapseln blir övermättad med vatten och därmed för mjuk, med ökad vattenaktivitet som följd. Det skapar i sin tur gynnsamma livsvillkor för såväl svampen som bakterien. Ofta är bärrandsrötan ingångskälla till hovbölder och hålvägg som drabbar främst fölston men även unghästar när marken är lerig och blöt under höst, vinter och vår.

En bov i dramat med bärrandsrötan och dess följder är de ofta skitiga och leriga miljöerna runt ensilagehäckar som hästarna äter från ute i hagarna. Jag anser att hårdgjorda, ej skitiga foderplatser – liksom övriga ytor som slits hårt, exempelvis rasthagar – borde vara ett krav och en självklarhet för alla hästägare. Det står till och med föreskrivet i djurskyddslagen att dylika miljöer skall vara hårdgjorda och väl-dränerade. Och inte nog med det: rasthagarna och ytor

kring foderplatserna skall rengöras med jämna mellanrum, också det för att undvika problem förmanar Göran Åkerström.

Konservatism inom hovslageriet

Travhästuppfödaren frågar Göran om hovslagarna i allmänhet kan de nya rönen kring korrigeringsav fölens benställningar?

- Självklart finns det en god och grundläggande kunskap avseende verkning och hovvård hos alla hovslagare med en godkänd utbildning. Tyvärr är det dock endast ett fåtal som har gått den specifika folkursen där specialutbildning har skett om skelettutveckling och metoder kring den viktiga korrigeringen de första 100 dagarna. Förhoppningsvis kommer allt fler hovslagare genomgå utbildningen och ett råd till uppfödarna kan ju vara att uppmana sin hovslagare att gå folkursen, alternativt skaffa en hovslagare som gjort det. Tyvärr har vi inom såväl hovslageri som hästnäringen i stort att slåss mot en allmän konservatism och visst motstånd mot utbildning.

Travhästuppfödaren undrar om det inom hovslageriet sker någon teknikutveckling och arbetseffektivisering till gagn för dels hovslagarna, dels hästarna och dess ägare?

- Vi utbildar våra elever med hammare och klinga. På den korta och mycket intensiva utbildningen pågår hinner vi inte med att utbilda på till exempel hovfräs. En duktig hovslagare kan ha stor nytta och göra ett utomordentligt arbete med en hovfräs medan en slarvig och/eller dålig hovslagare kan orsaka oerhörd skada med samma verktyg. Att branschen är konservativ har jag ju dessutom redan påtalat, så vad gäller teknikutveckling och arbetsmiljöförbättring tror jag vi har ännu längre väg att vandra än inom vidareutbildningen, tillägger Göran Åkerström med ett snett leende.

Travhästuppfödaren lämnar Hovslagerskolan i Skara med löftet om att få återkomma i vår för att få lära mer om såväl balansering och hovvård av tävlingshästar som problemen kring fång.

Göran Åkerström avslutar å sin sida med att skicka uppmaningen till landets uppfödare att hålla så rent och torrt som möjligt ute i hagarna, därtill inte glömma av att "fötterna" på såväl fölet som fölstoet är "huvudsaken"...

TEXT OCH FOTO:
Ove Konradsson

Eleverna på Hovslagerskolan i Skara utbildas med hammare och klinga.

Att få fram en vinnare av en stor eller klassisk travlöpning måste väl vara alla uppfödarens dröm. Glädjen är få förunnad – det är svårt att vinna! – men det ligger ofta många års målmedvetet avelsarbete bakom en framgångsrik häst. Travhästuppfödaren har talat med uppfödarna, tillika kvinnorna, bakom fyra av landets mest framgångsrika travhästar just nu: Victory Tilly, Fridhems Ambra, From Above och Malabar Circle Ås. I detta nummer möter ni Menhammar Stuteris Margareta Wallenius-Kleberg samt Lotta Ousbäck från Fridhem.

Menhammar Stuteri

– låter hjärtat bestämma –

Margareta Wallenius-Klebergs far, Olof Wallenius, började med tävlingshästar under pseudonymen Stall Segerhuva redan år 1933. Så småningom köptes Menhammar, beläget på Ekerö utanför Stockholm, för att kunna hålla avelsston för uppfödning. När Olof gick bort 1970 tog Margareta över rodret och sedan dess har stuteriverksamhet bedrivits i varierande skala. Förutom på Menhammar hålls numera en betydande del av uppfödningen i Kentucky, USA. Just nu finns cirka 160 fölston varav ett 30-tal i USA, 12 stycken i Frankrike, 5 stycken i Italien samt 30 stycken i Västergötland.

Vad får dig att välja en specifik avelshingst?

- Det allra viktigaste tycker jag är att hingsten passar till stoet – inte bara blodsmässigt utan även exteriör och temperament ska stämma. De ska helt enkelt komplettera varandra. Eftersom jag känner mina ston och deras egenskaper, många av dem sedan flera generationer tillbaka, är hingstvalet ganska lätt. På Menhammar finns det dessutom fyra avelshingstar, alla utvalda bland annat för att passa just våra ston.

Att försöka matcha stoet rätt i avelsboxen är jätte viktigt, det gäller ju inte bara att få fram en bra avkomma nästa år. Flera bra

avkommor gör att hon blir mer värdefull och avkommorna blir lättare att sälja. Eftersom vi säljer större delen av vår uppfödning måste fölen ha ett förväntat bra marknadsvärde. Hingstar utifrån väljs efter blodslinjer, exteriör, prestationer och avkommornas resultat.

Jag är förtjust i blandningen franskt-amerikanskt och har därför ett antal franska ston i USA som tillförts de bästa hingstarna där, liksom vice versa i Frankrike.

Därutöver har jag svårt att använda hingstar jag inte känner lite extra för, oavsett hur bra de är.

Väljer du beprövade eller oprövade hingstar?

- Både och används. En del nya avelshingstar "måste" man helt enkelt bara vara med och prova. En sådan är till exempel Varenne. Egna förstagångshingstar som stallas upp på Menhammar ger vi naturligtvis en bra chans med ett större antal av våra bevisligen goda ston. Annars håller jag mig gärna till beprövade hingstar där jag vet vad som är att vänta och vilka

Margareta, här tillsammans med Mack Lobell, är Sveriges största uppfödare med hela 160 fölston. FOTO: Claes Kärstrand/P&R

egenskaper de nedärver. Viktigast är som sagt att de förstärker de egenskaper som saknas eller bör kompletteras på det aktuella stoet, till exempel storlek, stayeregenskaper, speed, stridsvilja med mera. Visst följer jag hingststatistiken men med viss kritisk granskning – man måste veta vad som döljer sig bakom siffrorna.

Vad får dig att använda ett specifikt sto i aveln?

- Många gånger när det gäller Menhammar-uppfödda ston tänker jag med hjärtat. Det är ju djur vi håller på med och inte maskiner. På

Menhammar finns till exempel flera ston efter våra avlidna avelshingstar Smokin Yankee och Flying Irishman – just för att de hingstarna ska få leva vidare genom sina döttrar. En del av stona är ostartade men jag vet ju varför de aldrig kom till start (skador, sjukdomar med mera).

Annars när jag köper ett ungt sto för tävling eller framtida avel tittar jag naturligtvis på härstamningen och då främst på mödernelinjen som måste vara gedigen, gärna i flera led. Tävlingsston som förvärvas ska, förutom en bra härstamning, ha bra prestationer både vad gäller tid och insprungna pengar.

När och varför tas ett sto ur aveln?

- Gamla ston som får svårt att röra sig eller får dålig syn får sluta sina dagar här på gården. I många fall har de då inte haft föl på ett par år utan bara gått här och haft det bra. Det är dem väl förunnat om de varit många år i aveln och fått flera föl. Unga ston som av någon anledning har problem att bli dräktiga eller nedärver något som inte är bra lånas ofta ut som rid- eller sällskapshästar men jag försäkras mig då alltid först om att de får ett bra hem.

Vilka krav/förväntningar ställer du på dina uppfödningar?

- Att våra uppfödningar gör bra reklam för oss! Det är viktigt att hästarna får den chans de är värda och att de kommer i goda händer och får det bra helt enkelt. Det är så roligt att följa sina uppfödningar på tävlingsbanan och det har skapat så många positiva personliga kontakter genom åren. Varje kväll kollar jag på text-TV vilka som är dagens "Menhammar-vinnare". Ibland är det flera, ibland inga alls – sådant är travlivet.

Hållbarhet är en viktig komponent inom travhästavel. Det har visat sig på andra djurslag att det finns ett negativt samband mellan inavel och hållbarhet. Hur nära vågar du korsa samma individ och är det något som du funderar på?

- Jag är inte rädd att gå nära i Speedy Crown-blod men försiktig när det gäller Star's Pride.

From Above vinner Breeders' Crown-finalen för 4-åriga hingstar och valacker på Romme den 2 november 2002. FOTO: P&R

Undantag finns för Zoot Suit (Nevele Pride/Star's Pride) - vars moder ju är helt outcross genom sitt passgångarblod.

De hingstar som köps eller hyrs in till Menhammar måste passa ett stort antal av våra egna ston. Mack Lobell och Fast Photo är genom sina något udda blodslinjer mycket lättkorsade så problemet med täta korsningar på mina ston förekommer i mindre utsträckning. Express Ride producerar bra med fransktammade ston och det har vi ju numera många av.

Tittar du på om den hingst du valt givit särskilt bra avkomor tillsammans med en specifik morfar?

- Riktigt bra avelshingstar förärver oftast bra ston och blir bra morfäder. Jag tittar inte speciellt på detta men naturligtvis finns det där i bakhuvudet när jag väljer hingst.

Motivera varför korsningen som gav From Above var just denna?

- A Gift From Heaven, dottern till Super Nice (som var bästa tvåårssto i USA och som sedan blev svårt sjuk) föddes med ett defekt framben. Hon kördes in och älskade att trava trots sitt handikapp. Hon visade ett enormt fighterhjärta och kom en bra bit ner i tiderna innan det tog stopp på grund av det sneda frambenet. Det fanns ingen tvekan från min sida att sätta henne i aveln och det var bara att hoppas på att defekten inte var ärftlig, vilket det senare också visade sig att den inte var. Den självklara partnern till henne blev den genomsvunda Zoot Suit, där hade jag egentligen aldrig några

andra alternativ, eftersom de även passade varandra väldigt väl i såväl typ som blodsmässigt. Därför flögs hon hem till Sverige från USA, där hon då befann sig, för att betäckas redan som treåring.

När anade du From Aboves kapacitet och prestationsförmåga?

- Kombinationen av A Gift From Heaven's fighterhjärta och positiva inställning med Zoot Suits styrka och segervilja trodde jag enormt på redan från början. Det var tydligen inte bara jag som trodde på den kombinationen. Hasse Sundqvist köpte både den ett år äldre Eternal och From Above samtidigt som 1,5-åring respektive föl.

Om du skulle välja hingst till Fridhems Ambra (Pale Amber - Fridhems Frida - Armbrö Nick) respektive Pine Dust (Pine Chip - Web Chance - Tibur) vilka skulle du då välja?

- Nu är jag naturligtvis väldigt förälskad i Zoot Suit och han blir 30 år i vår. Är han fortfarande i gång skulle jag passa på att ta honom till båda dessa ston. Skulle det bli stoföl vet jag ett stuteri som gärna skulle köpa båda två..... Zoot Suit ger ju goda ston och är definitivt en bra morfar.

Din drömkorsning?

- Oj, det är så många... mina egna ston "drömkorsar" jag - i mitt tycke - hela tiden! avslutar Margareta med ett skratt.

TEXT:
Ulrika Lundberg

Fridhem

– korsar ej för tätt –

Lotta Ousbäck har, tillsammans med sin man Ove, ett mindre antal tävlingshästar och avelsston på gården Fridhem i närheten av Skara i Västergötland. Lotta började med ridhästar som ung och har senare kombinerat ridintresset med trav. Som så många andra uppfödare slank Lotta och Ove in på avelsbiten då deras sto Pro Francia, mormor till Fridhems Ambra, inte fungerade som tävlingshäst. Just nu finns fem hästar på gården varav endast ett fölsto, nämligen Fridhems Ambras mamma: Fridhems Frida.

Vad får dig att välja en specifik avelshingst?

- Jag tittar mycket i hingstkataloger för att bilda mig en uppfattning om ett stort antal hingstar. När jag träffar personer inom branschen diskuterar jag gärna olika hingstares avelsresultat eller egenskaper vilket kan bidra till att jag fastnar för en viss hingst. Jag har sedan ett antal hingstar som är aktuella och kollar upp dem lite extra innan jag slutligen bestämmer mig.

Först och främst är det härstamningen jag hoppas ska passa till mitt sto. Just hingstens moderlinje tycker jag är viktig. Hållbarhet, exteriör, temperament och inte minst inavelsgrad är andra parametrar som jag väger in i beslutet. Den absolut avgörande faktorn är svår att precisera men det kan också handla om hingstens BLUP-tal eller hovkvalitet. Det är viktigt att hingstens egenskaper passar/förstärker och kompletterar

det jag vill förbättra hos mitt sto och den blivande avkomman.

Väljer du beprövade eller oprövade hingstar?

- Det är mycket spännande med en ung hingst men givetvis säkrare med en beprövad. Till ett bra sto som man vet kapaciteten på är det lättare att motivera en oprövad hingst. Till ett ungt sto som man inte vet så mycket om finns det ju anledning att välja ett säkert kort.

En ny oprövad hingst anser jag måste vara väldigt intressant både vad gäller härstamning och prestationer för att vara försvarbar att betäcka ett ungt sto med. Att följa hingststatistiken är ett bra sätt att få en uppfattning om hingstarnas resultat men man måste ändå ha

koll på om det är en eller bara ett fåtal avkommor som döljer sig bakom ett bra genomsnitt.

Vad får dig att använda ett specifikt sto i aveln?

- Vi har alltid haft ett så begränsat antal ston så det är svårt att ge ett bra svar på den frågan. Fridhems Frida satte vi i aveln efter det att hon tävlat färdigt.

När och varför tas ett sto ur aveln?

- Det problemet har av naturliga skäl inte inträffat särdeles ofta men skulle jag märka att ett sto genomgående inte lämnar korrekta avkommor så skulle jag slå ut henne. Vid något tillfälle har vi sålt något sto när vi haft för fullt i stallet.

Fridhems Ambra segrar i Expressens lopp/Lady Snärts lopp (Stoeliten) under Elitloppshelgen på Solvalla, maj 2002. FOTO: P&R

Vilka krav/förväntningar ställer du på dina uppfödningar?

- Vi föder ju enbart upp för eget bruk och målet är självklart att hästarna ska komma till start och vara hållbara – helst också gå ihop ekonomiskt. Då tycker jag som liten tränare och uppfödare att man får vara nöjd. Det är ju förstås alla uppfödarens dröm att hästarna blir riktigt bra och är hållbara men man måste också ha tur på vägen.

Hållbarhet är en viktig komponent inom travhästavel. Det har visat sig på andra djurslag att det finns ett negativt samband mellan inavel och hållbarhet. Hur nära vågar du korsa samma individ och är det något som du funderar på?

- Jag motsätter mig helt för täta korsningar och inavel. Jag kan tänka mig 4x3-korsningar men risken att dessa individer i sin tur har samma anfäder i båda led är ju stor inom travhästaveln. Vid inavel finns risken att de negativa anlagen kommer till uttryck eftersom de då kan uppträda i högre utsträckning. Det blir ofta en effekt av "kaka på kaka" då det inte är ovanligt att samma individer dyker upp på mer än två ställen i stamtavlan.

Det är viktigt med en genetisk variation så att vi inte så småningom kommer in i en återvändgränd. Riskerna som man redan kan se är nedsatt hållbarhet och fruktsamhet.

Tittar du på om den hingst du valt givit särskilt bra avkomor tillsammans med en specifik morfar?

- Ja, det tycker jag är intressant och det kan delvis få styra mitt val av hingst. Det är särskilt roligt när man läser travprogram att studera hur de bra hästarna är korsade.

Motivera varför korsningen som gav Fridems Ambra var just denna?

- Det har ju tydligt visat sig att kombinationen franskt och amerikanskt varit lyckad. Vi ville vara helt fria från inavel i valet av hingst och var även beroende av en så korrekt hingst som möjligt eftersom Frida biljarderar höger

Lotta tillsammans med Fridhems Ambra efter segern i Hugo Åbergs Memorial 1999. FOTO: Claes Kärrstrand/P&R

fram. Valet föll då på Pale Amber som passade såväl stoet som plånboken och dessutom var halvfransos. Framledes tänkte vi också på att det skulle vara lättkorsat i nästa generation om det blev ett sto... och det blev det ju!

När anade du Fridhems Ambras kapacitet och prestationsförmåga?

- När Ambra var två år märkte vi att hon hade väldigt lätt för sig. Hon bara flöt fram med ett mycket effektivt påskjut av den kraftiga bakkärnan. Att hon skulle bli så här bra anade vi förstås inte, kanske inte förrän hon vann Breeders' Crown för fyraåriga ston. Då förstod vi att vi hade en riktig stjärna. Hon var ju första hästen som vi lyckats med så nu när vi har något att jämföra med kanske vi skulle förstå tidigare.

Om du skulle välja hingst till Fridhems Ambra (Pale Amber - Fridhems Frida - Armbro Nick) respektive Pine Dust (Pine Chip - Web Chance - Tibur) vilka skulle du då välja?

- Med tanke på att Ambra har en äldre stam med franskt inslag väl-

jer jag nog en ung och modernt stammad amerikanare. Ambra som är något kompakt i typen behöver troligen också en hingst av lättare typ. Mina tankegångar kretsar just nu kring tre hingstar varav välstammade Malabar Circle Ås, som haft en fantastisk säsong i år, är en. Hambletonian-vinnaren Scarlet Knight är en annan het kandidat liksom Varenne som har en utomordentlig och bländande teknik när han springer. Till Pine Dust skulle jag nog välja Diamond Way som har ett väldigt bra moderne och Super Bowl-blodet som en bra kombination till det franska. I andra hand skulle jag välja Varenne av samma skäl som ovan.

Din drömkorsning?

- Då måste det bli kombinationen av två av världens bästa hästar, nämligen Varenne och Moni Maker. Jag skulle definitivt inte säga nej till en sådan fölunge...!

TEXT:
Ulrika Lundberg

Fem fokus på 2003

Gästskribent:
Ulf Hörnberg
Tf Generalsekreterare STC

Överst på min lista inför 2003 står det: En affärsidéernas affärsidé för travet! Skrivet i rött och understruket med kraftiga streck. Med det menar jag att STC, travsällskapen, de aktivas föreningar och ATG måste ha ett gemensamt mål, en gemensam affärsidé om vad vi vill och vart vi vill nå.

Så är det som bekant inte idag och vi drar heller inte åt samma håll i svensk travsport. Det är en stor svaghet för en folkrörelse och stor

näring som travet. Klarar vi inte att enas om ett gemensamt mål, kommer travsportens olika intressen fortsätta att träta och spreta åt olika håll.

Svensk travsport står inför betydande utmaningar och många sammanfattar säkert 2002 som ett år av förvirring och oro. Det har jag förståelse för. Att förändra i ett vinnande lag som efter 30 år sviktar är en svår uppgift.

Jag vill, trots all kritik som förts fram, hävda att vi tillsammans utträttat mycket gott. Bland annat har vi identifierat 100 miljoner kronor i effektivitetsprogram som skall satsas på travsporten nästa år.

Nu är det första viktiga steget taget och vi närmar oss ett nytt spännande år. Jag vill därför återgå till min lista för vad jag tycker är viktigt och vad jag vill fokusera på under 2003 förutom travets gemensamma affärsidé:

• STC:s organisation

Våra ägare travsällskapen måste tydligt tala om vad de vill med STC. Jag vill själv ha ett starkt travförbund där styrelse och verkställande ledning ges tydliga mandat. Gränsdragning mellan STC och ATG måste göras kristallklar med tydliga "befattningsbeskrivningar" för båda organisationerna.

• Förändringsarbete

Det är viktigt att förändringsarbetet fortsätter i god fart på alla fronter. Väldigt mycket intressant är på gång nästa år. STC sjsätter ett internetanmälningssystem och även förbättrad information, speciellt ur uppfoarnas perspektiv, på vår hemsida www.travsport.se. Vi jobbar även internt för att ge bättre service. Banorna förnyar sina tävlingar, bland annat med lunch-V5:or på fredagarna. Förhoppningsvis får vi ett nytt avtal med staten som ger ATG legala möjligheter att bättre fightas på spelmarknaden.

• Travsportens image

De allra flesta uppfattar travet mest som ett spel. Alla mjuka värden kring vår sport kommer alltför sällan fram i media och reklam. Väldigt många människor - som normalt borde vara våra främsta ambassadörer - har gnällt och skällt om hur dålig svensk travsport är. Min uppfattning är att vi på många sätt är en världsledande travnation som vi kan vara stolta över. Jag vill börja ett långsiktigt arbete som skall ta fasta på sporten som ger "ett rikare liv med hästar".

• STC-BAS

Jag anser det riktigt att BAS-organisationerna på olika sätt skall samarbeta närmare med STC. De två senaste mötena vi haft tillsammans har varit mycket positiva och framtiden kommer att kräva en större arbetsinsats från BAS.

Ulf Hörnberg
Tf Generalsekreterare
STC

Jag vill börja ett långsiktigt arbete som skall ta fasta på sporten som ger "ett rikare liv med hästar", skriver Ulf Hörnberg. FOTO: P&R

Familjen Carl och Rod Allen

... så mycket mer än uppfinnare av travhobbles!

I samband med årets Hambletonian-meeting fick Travhästuppfödaren ett samtal med den minst sagt dynamiske Carl Allen. Sittandes i 35-gradig värme i Carls minimala stallkontor fick vi under 2,5 timme ta del av hans spännande livsbeskrivning.

Den nu 66-årige Carl Allen leder sitt familjeföretag med säte i Ocala i Florida. Företaget innefattar ett stuteri, en träningsfarm samt ett tävlingsstall och hästarnas namn börjar med välkända prefixet CR. I princip är hela familjen inblandad i allt från avel, uppfödning och försäljning av unghästar till träning och tävling. Det unika med familjen Allen är att de på, i viss mån franskt manér, äger avelshingstar, fölston och därtill föder upp och tävlar med enbart hel- eller delägda hästar.

Travhästuppfödaren vill delge er den fantastiska historien om bondsonen, boxaren och motorcykelstjärnan från Michigan som – efter flera år som soldat i Koreakriget – via en bensinstation, ett konkursat byggföretag samt många år i dammsugarförsäljningsbranschen vid 38 års ålder blev biten av sulky-sporten inom vilken han nu är en av de mest framgångsrika. Fast mest fantastiskt är just att i princip alla hästar Allens jobbar med är "home made" från betäckning till tävling och att Carl och sonen Rod därtill kör sina hästar själva i loppet.

Carl och Rod Allen tillsammans med Hambletonian Oaks-finalisten CR Ms American Pie e. Yankee Glide undan Royal Troubador-döttern Seminole Sister.

Bondsonen blev tränarproffs

Historien om Carl Allen börjar på en farm i den lilla orten Wheeler i Michigan. Carl var ett av fem barn och de fick alla tidigt lära sig hjälpa till på gården. Carls lott var att ta hand om arbetshästarna eftersom han hade gott handlag med djur.

- Det kanske låter som en ett utdrag ur en flickbok, men jag kände en stark förkärlek och förståelse för hästar. Jag kanske förstod dem bättre än människor. Efter att ha slutat skolan köpte jag hästar i Texas som jag red in och sålde vidare som arbets- och riddjur hemma i Michigan, berättar Carl.

Därefter följde några år som soldat i Koreakriget, där han dessutom tävlade framgångsrikt i boxning. Efter kriget åkte han hem igen och av en slump började han tävla i motorcykel och körde tio år som mer eller mindre proffs i Daytonarace.

- Sista året blev tre toppåkare dödade och det gjorde att jag, som då var småbarnsfar, bestämde mig för att sluta om proffs. Jag blev säljledare i dammsugarbranschen samtidigt som jag körde motorcykel på is (isracing) på hobbybasis, berättar Carl.

Återfall till hästarna fick han sedan när han hörde hästarna springa på en bana i närheten av sitt jobb. I början nöjde han sig med att titta på tävlingar, men sedan blev frestelsen för stor.

- Efter att, via en bekant, ha tjuvat mig till att få provköra en häst hösten 1967 var jag åter fast. Inom kort köpte jag en passgångare för 400 dollar som jag tog min licens

med och startade i lokala Fairstakes. Sedan gick allting rasande snabbt. Såväl antalet hästar som framgångar ökade så snabbt att jag inom några år hade råd att helt övergå till att arbeta och leva med hästarna, säger Carl förnöjt.

Gör allting själv

Travhästuppfödaren frågade Carl varför han måste göra allt själv, såväl föda upp som träna, äga och köra sina hästar i loppet. Är det inte bättre att låta proffsen hjälpa till?

- Min uppfattning är att catchdrivern inte långsiktigt kan få ut lika mycket av min häst som jag eftersom jag känner såväl hästen som dess mor och kanske far. Vidare har jag hjälpt till att föda fram, tränat och tävlat den, menar Carl.

Han anser också att catchdrivers självklart är skickliga men mer intresserade av sina fem procents provision än att hästen ska vara sund och frisk i två säsonger.

- De kan helt enkelt inte tänka på hästens bästa på samma sätt som vi gör och även om vi inte använder lånekuskar så har jag och mina söner kört lopp och tagit 17 världsrekord. Med de hästar vi haft råd att äga tycker jag resultatet är hyggligt, skrattar Carl.

Carl och hans son Rod berättar vidare om tankegångarna kring verksamheten:

- Om vi tror oss vara skickliga nog att försörja oss på att föda upp, träna och tävla våra egna hästar anser vi det bättre att vi tar såväl riskerna som intäkterna om vi gör ett bra jobb. Det är därför vi aldrig tar emot hästar från andra ägare. Det är väl bättre att tjäna

100 procent istället för fem?

Carl och Rod förklarar också varför de nästan aldrig har äldre tävlingshästar:

- Vi tror oss vara bra på unghästträning, det är orsaken. Fyraårige CR Kinetic utgör därför ett undantag eftersom vi tycker han är värd mer än det pris vi erbjudits. Av samma skäl hel- eller delägar vi alla. Om vi köper så är det av en hästägare som har del i någon av våra hästar. Rods dotter ansvarar för uppfödningen och i dagsläget har vi cirka 50 ston fördelat på cirka 18 travare och 32 passgångare. Av den anledningen kommer vi att börja sälja unghästar från och med i år. Vi kommer att tävla ungefär samma antal hästar i egen regi som vi gör idag. Av de vi behåller är det mest avkomor undan oprövade märrar, vilka vi har förhoppningar på och som det annars är svårt att få bra betalt för.

Om Allens uppfödning

Hur rekryterar då familjen Allen sina fölston och vilka tankar har de vid valet avseende härstamning, prestationer och exteriör. Finns det något som är extra viktigt eller något som diskvalificerar?

- I princip köper vi aldrig märrar utan behåller av vår egen produktion. En egenskap som vi värderar högt är speed. Kan de göra en kvarts mile (cirka 402 meter) mellan 1.04 - 1.10 är det viktigare än ett bra rekord. Om vi sätter speed som nummer ett anser jag hållbarhet och bra konformation som lika klar tvåa, god härstamning trea och tävlingsresultat fyra. Men gällande rangordning av prestationerna

Carl Allen - mannen bakom hästarna med det välkända prefixet CR.

anser jag att intjänade pengar är viktigare än ett hyggligt rekord. Förmågan att tjäna pengar är ju egentligen en kombination av alltihop, säger Carl.

Han berättar vidare att om stoet har speed och står bra på benen kan hon få gå till avel ostartad, annars måste hon tävla bra och bevisa att hon duger. Om en fölmärr inte lämnar på två till tre avkommor i startbar ålder byter de hingst om de tror på henne. I annat fall säljer de på någon mindre billig auktion.

- Normalt gör vi en rejäl gallring vart tredje år, för ston som inte duger med vår extrema unghästmodell kanske kan skänka glädje till någon annan uppfödare.

I övrigt anser sig familjen Allen ganska traditionella angående sin uppfödning.

- Föl och unghästar får grovfoder av bra kvalitet, pellets med hög proteinhalt, avmaskning, vaccination och träning som alla andra, berättar Carl.

Åsikter om hingstval

Travhästuppfödaren frågar om Allens mest väljer att betäcka med de egenägda hingstarna, och när de inte gör det: vad anser de då är av störst vikt?

- Normalt betäcker vi numera tre till fyra ston med var och en av våra hingstar. Fast i år betäckte vi faktiskt nio stycken med CR Renegade för att han var en sådan enastående tävlingshäst samt fem med CR Commando för att han var en oerhört tidig häst med enorm speed. Ganska ofta provbetäcker vi fyra till fem ston med

▷ hingstar som vi tror särskilt mycket på mellan två- och tre-årssäsongen. Därmed får vi många svar väldigt tidigt. Vrahos som är en av årgångstopparna i tvåårsårgången med fem raka segrar inför Peter Haughton är ett sånt lyckat experiment med CR Commando som far (Vrahos blev fyra i finalen efter en tokkörning i dödens mellan far och son som körde tvåan, Political Briefing. Reds anm.), berättar Carl.

Royal Troubador som Allens fött upp och tävlat fast på senare tid är såld som hingst betäcker de cirka fyra till fem ston med. Dels eftersom de har betäckningsrätter, dels därför att Royal Troubador var en av de snabbaste och mest vinnande tvååringarna av sin tid.

- Av de nya hingstarna gillar vi Yankee Glide eftersom han var en häst med exceptionell speed som dock ofta var skadad. När vi väljer oprövade avelshingstar tittar vi också på vilka som tränat dem. Vi använder inga "kemi- och preparathingstar" förrän de bevisat att de kan lämna avkommor som duger. Vi undviker även hästar från branschens "medicinmän", säger Carl.

Han berättar också att det finns en annan orsak till att de nyttjat Yankee Glide. Berndt Lindstedt som var hans tränare anser Carl är en av sportens skickligaste tränare.

- Berndt är en av sportens absolut största gentlemän. Han har visat att man kan uppnå stora framgångar genom bra horsemanship, bra foder och träning utan en massa onödig medicinering. Det normala när vi använder

hingstar som vi inte äger är dock att nyttja de som visat att de är plusvarianter, säger Carl.

Egna hästar och barnbarn

När Travhästuppfödaren frågar Carl och Rod Allen om uppfattningen om deras egen tränade hingstar skrattar Carl och säger att svaret blir detsamma som när någon frågar om hans barnbarn.

- De är fantastiska... men vill du ha ett ärligt svar så lyder det: Royal Troubador var supersnabb, Somollison gedigen och en bra hingst i Italien har jag hört, Trackmaster nyttig, CR Commando den snabbaste vi någonsin tränat - och jag gillar speed, det brukar nedärvas! Vidare är CR Renegade helbror till CR Kay Suzie med ett fantastiskt moderne, Renegade är en supertrevlig och genomärlig häst som alltid gör sitt bästa och han har en annan egenskap som jag sätter högt: löpskalle (a great head). Jag tror han passar som hand i handske uppe i Kanada till alla ofta stenhårda, stora och kantiga Balanced Image-märrar. CR Excalibur har den bästa av stammar som son till Yankee Glide och vår fina CR Kay Suzie. Meningen är att han ska stå på Winbak Farm som vi har ett bra samarbete med. Vad jag tror om hans avelspotential? Han kan inte misslyckas, säger Carl med ett leende.

Vilka är då, enligt Allens, de bästa hingstarna i Nordamerika för dagen och vilka är nästa generations topphingstar?

- Yankee Glide har jag redan nämnt som en blivande topphingst, men jag tycker Malabar Man också har startat upp mycket

lovande. Flera av de andra topparna som Garland Lobell, Valley Victory och Victory Dream är ju sterila men bra förstås. Av de nya har jag en speciell känsla för min egen CR Commando, Enjoy Lavec och de egentligen väldigt olika helbröderna Angus och Conway Hall. Self Possessed var en framgångsrik häst men vi får vänta och se på avkommorna.

Så tränas hästarna

Travhästuppfödaren ber att få en beskrivning av en tävlingshästs livscykel.

- Vi börjar med åringarna i oktober och kör då 1,5 miles (1 mile = 1 609 meter) om dagen och ökar successivt till fyra miles. Vi börjar inte speedträna förrän de gått totalt 250 miles i, för dem, normalt trav. När de fått sina 250 miles kör vi heat, eller som vi säger: stafettjogging. Unghästarna som går i lag får hela tiden byta av varandra i täten och så håller vi på tills i januari. Normalt kan de gå 2,40/mile då, fast hästarna är ju som bekant inga maskiner så de får bestämma själva. Sedan sänker vi normalt två sekunder per vecka och 15 maj kan såväl travare som pacers vilka tränar ihop gå runt 2.00, det vill säga 14.6, berättar Carl.

Sista veckan i april flyttas sedan hästarna från farmen i Florida till Meadowlands. Samtidigt delas unghästarna upp i tre olika grupper. En grupp innehåller tidiga, talangfulla hästar där målet är att starta från midsommar i alla de större lopp. En andra grupp har de som målsättning att få till

CR Excalibur som Carl tror mycket på inom aveln. CR Excalibur är e. nya "pophingsten" i USA - Yankee Glide, undan vindsnabba årgångstoppen och Royal Troubador-dottern CR Kay Suzie.

start i september. Ofta får dessa tävla i Kanada.

- Dessa behöver inte vara sämre utan oftast har de bara blivit förse-
nade på grund av skador eller
dylikt, tillägger Carl.

Den tredje gruppen är hästar där
målet inte är att de skall starta
förrän som treåringar om de är bra
nog, annars törnas de ut och säljs.

Hur tränas då hästarna mellan
två- och treårsåren?

- Vi börjar med att vila dem i
cirka 40-45 dagar på senhösten.
Först släpper vi dem i hagen och
låter dem leka i två veckor. Om de
inte leker bra nog får de, resteran-
de två-tre veckor, kombinera hag-

leken med att simma i vår pool ett
rejält pass varje dag. Sedan joggar
vi dem på farmen ett par veckor
till och först efter cirka 75 dagar
tar vi tillbaks dem till banan för att
träna som vanligt. Detta gäller oav-
sett om de tillhör den tidiga eller
sena gruppen - en paus måste de
ha, menar Carl.

Hingstar kontra ston

Ryktet säger att Allens är bättre på
att träna hingstar än ston, är det så?

- Vi upplever det kanske inte
själva så. Våra bästa ston - CR Kay
Suzie, CR Daniela och årets Oaks-
finalist CR Ms American Pie -
tycker vi är ok. Kanske är vi dock

lite räddare om stona och tränar
dem lite mjukare. Ston måste man
ju vara försiktigare med för att de
ska trivas och hålla humöret uppe.
Eftersom vi behåller våra bra ston
för vår egen uppfödning och avel
medicinerar vi dem aldrig. Skadar
de sig illa och är bra nog så får de
gå till avelsboxen även om de bara
är två år. Med hingstarna är det ju
annorlunda eftersom de inte har
något alternativvärde - antingen är
de stjärnor eller skräp efter treårs-
säsongen. Det gör att vi arbetar på
och inte tar dem ur träning lika
lätt som med stona, berättar Carl.

Samma rykte hävdar att ni trä-
nar hårt?

- Om du jämför med vanliga amerikanska tränare så tränar vi nog hårt eller i alla fall mycket. Vår träning är nog mer som er i norra Europa. Eftersom jag själv har varit idrottsman och boxare så vet jag att vill man vinna segrar och därtill inte vill skada sin kropp så måste man vara vältränad. Därför låter vi, efter vår erfarenhet, våra hästar gradvis bygga upp sig med ett stort antal miles i kroppen innan de startar. Ett exempel är att alla tvååringar har minst 600 miles i sig när vi tar dem till Meadowlands i slutet av april. De flesta unghästar i Amerika tror jag inte är i närheten av det, hävdar Carl.

En hel del av era hästar är av den "heta sorten" varför?

- För att vi gillar det bättre än motsatsen och det gäller såväl hästar som människor. En häst med mycket energi och framåtanda vill träna och tycker om att arbeta. Dessutom är det trevligare för oss att jobba med hästar som gillar att springa, då slipper vi jaga på dem. Sannolikt har det påverkat oss i såväl hur vi väljer ut våra avelsston som hingstar till dem, tror både Carl och Rod Allen.

Travhobbles

I Sverige är familjen Allen nästan en symbol för travhobbles ...

- För oss är travhobbles ett verktyg i träningen som vi tror hjälper våra hästar att inte skada sig. Vi använder det mycket i träning under hela speedträningsprogrammet. Vi använder aldrig vikter eller tunga boots längre. Med hobbles kan du träna hästen lite hårdare och lära den att springa lite snabbare innan den galopperar. Vår uppfattning är att det är snällare mot hästen och ger mindre skador än om du ska uppnå samma resultat i träning med vikter, boots och sprutor. Det är ju en "Carl Allen-uppfinning" skämtar Rod.

Vad är er uppfattning om situationen för hästägarna, tränarna och sulkysporten i allmänhet och vad tror ni om framtiden för sporten?

- Du kanske blir förvånad över mitt svar, säger Carl, men jag tycker vi har bra ekonomi för hästägarna. Vår situation som är såväl uppfödare, tränare, körsvenner och ägare kan jag heller inte klaga på. Vi har fina banor, goda pengar att tävla om, bra utrustning med mera. Visst finns det problem men det är inga stora förbättringar som krävs för att

sportens situation skall bli ännu bättre. Det mesta bygger på att alla gör sitt bästa. USA kommer att ta sig ur "11 september-chocken" och gå vidare. Att ekonomin går upp och ner hör väl till.

I sulkysporten är det, enligt Allens, nyttjandet av droger och medicineringen av hästarna som är riktigt allvarligt för sporten, dess förtroende och framtid.

- Fast tyvärr verkar det vara så att med de pengar vi tävlar om är det alltid nån som måste försöka hitta genvägar. Vi är nog gammalmodiga som tror mer på att träna mycket avslutar Carl med viss ironi i rösten.

När jag tar farväl av Carl och Rod Allen kvällen före Peter Haugton memorial är jag full av intryck.

Allens är genuina hästmänniskor med den nästan unika egenskapen att kunna alla led från uppfödning till träning och tävling och dessutom klarar att leva och tjäna pengar på det.

TEXT:

Ove Konradsson

FOTO: Stefan Samuelsson

Världsrekordhållaren för tvååringar med 1.10,5 tillika lovande avelshingsten CR Commando (e. Royal Troubador - Airbone Gal - Spellcaster).

Seminassistentkurs 2003

Utbildning av teknisk personal för insemination av häst

Härmed inbjuder Avelsföreningen i samarbete med Stiftelsen Sveriges Avels- och hästsportcentrum samt ASVH till kurs för stuteripersonal på Flyinge 030303-030314.

Utbildningsmål:

Att ge deltagarna de praktiska och teoretiska kunskaper som krävs för att de under ansvarig veterinärs ledning skall kunna medverka vid artificiell insemination av häst.

Kursinnehåll:

1. De honliga könsorganens anatomi och funktion.
2. Den normala sexualcykeln.
3. De hanliga könsorganens anatomi.
4. Ejakulation och spermans sammansättning.
5. Samling, bedömning och hantering av sperma.
6. Inseminationsteknik och dess betydelse för dräktighetsresultatet.
7. Hantering av transportsperma, sändning och mottagning.
8. Smittskydd och de vanligaste orsakerna till störningar i stonas könsfunktioner.
9. Tecken på störningar i hingstens könsfunktioner.
10. Bestämmelser rörande seminverksamhet.
11. Ansvarsförhållande.

Anmälning:

Anmälan skall ske senast den 1 februari 2003 på blankett som rekvideras från ASVT:s sekretariat, tel 08-445 23 05, fax 08-445 23 09. Cirka 8 elever uttages. Företräde har den som redan arbetar på stuteri med seminverksamhet. För lämplighet krävs, utöver god kunskap om rutiner vid betäckning och insemination samt stons och hingstars könsfunktioner, känsla för god hygien, ordningssinne och stor noggrannhet. Vid fler anmälningar än platser sker en uttagning på ovanstående kriterier.

Kurskostnad:

Kursavgiften är 11 000 kronor inklusive moms. Deltagarna svarar själv för mat och logi. Kursavgiften betalas före kursens början till ASVT enligt anmälningsblankett.

Kursintyg:

Efter avslutad kurs utfärdas intyg till deltagare som med godkännande har fullföljt kursen. Provkommunikation kommer att förekomma. Förteckning över godkända deltagare insänds genom ASVT:s försorg till Lantbruksstyrelsen.

Hallå där!

...Andreas Holm, projektledare på DaimlerChrysler AB som i oktober i år skrev samarbetsavtal för Jeep med Avelsföreningen.

Vilka förmåner medför samarbetsavtalet för ASVT:s medlemmar?

- Avtalet innebär att ASVT:s medlemmar erhåller 8,5 procent rabatt vid köp av en ny, valfri Jeep-modell. Om man köper bilen innan den 31 januari 2003 får man dessutom genomgå vår speciella körutbildning i såväl "on road"- som off road-körning på köpet. Jeep Academy som utbildningen heter kostar normalt runt 3 000 kronor och är två dagar lång, kost och logi ingår.

Ni satsar mycket på olika typer av företagsbilar och erbjuder bland annat olika tjänstebilspaket. Kan du berätta lite om dessa?

- På alla Jeep-modeller kan vi erbjuda vår smidiga "easyleasing" både på billån och leasing. Easyleasing innebär att företaget har möjlighet att bygga in service, försäkring och/ eller förlängd ny-

bilsgaranti i månadskostnaden. Som företagare kontaktar du din närmaste Jeep-återförsäljare för en kalkyl enligt era speciella önskemål.

I Travhästuppfödaren nr 1/2003 kommer vi att presentera två av era bilmodeller, Jeep Grand Cherokee och Jeep Cherokee, eftersom det är bilar som väl lämpar sig för oss som ofta drar

hästsläp. Kan vi få en liten "aptitretare" gällande dessa modeller redan nu?

- Båda dessa bilar är ypperliga dragbilar. Jeep Grand Cherokee finns i fyra olika modeller. Det är också en bil med en otroligt sofistikerad fyrhjulsdraft. Om du exempelvis står på ett underlag där tre av däcken hamnat på is och inte har fäste men där ett av däcken har fäste, tar du dig fram. Dessutom sitter du högt och har bra utsikt. Med en Grand Cherokee får du dra 3 360 kilo. Jeep Cherokee är något mindre och du får med denna, beroende på vilken modell du har, dra mellan 2 400 och 3 360 kilo. Gemensamt för Jeep-modellerna är just att du alltid tar dig fram. När någon kör fast handlar det oftast om att föraren gör fel, det vill säga gasar när det är bäst att ta det lugnt och så vidare.

TEXT: Lotta Isacsson

Jeep®

FOTNOT: För mer information om bilar, finansiering, närmaste återförsäljare med mera besök företagets hemsida på www.jeep.se

Travhästuppfödaren blir större

Från och med nummer 1/2003 kommer Travhästuppfödaren att bli allt maffigare. Med varje nummer medföljer nämligen den nya tidningen Travhästägaren, utgiven av Riksförbundet för Sveriges Travhästägare, RST.

Från och med nästa nummer av Travhästuppfödaren kommer Travhästägaren att ingå som bilaga. Tanken är att i förlängningen fläta ihop de båda tidningarna till en. Beslut om detta ska ske fattas vid ASVT:s årsstämma i mars 2003.

- Vi har valt detta upplägg därför att vi hoppas och tror att vi, med en gemensam tidning, ska kunna få större annonsintäkter än vi skulle få var för sig. Vi menar att det på sikt är nödvändigt att ha någon form av intäkt på tidningen så det

inte kostar alltför mycket att kanalisera informationen till, i vårt fall, cirka 7 200 hästägare, säger RST:s ordförande Claes-Göran Wallenius.

Många idéer

Claes-Göran Wallenius som kommer att vara ansvarig utgivare för Travhästägaren berättar att RST fram till nu har givit ut ett medlemsblad, under de senaste åren i form av "RST-nytt" med fyra utgåvor per år. Han ser positivt på det stundande samarbetet och har många idéer om aktuella ämnen för tidningen.

- Vi förväntar oss att det skall bli en för båda parter bra produkt som stärker samhörighetskänslan mellan våra två förbund. Det är ju väsentligt fler frågor som förenar än skiljer oss åt, menar Claes-Göran Wallenius.

Han berättar att Travhästägaren bland annat kommer att innehålla diverse artiklar om livet som hästägare, vad som händer ute i föreningarna samt information från fullmäktigemöten med mera.

- Vidare kommer vi säkert att intervjua ägare till storloppsvinnare samt informera om forskningsrön inom området häst, avslutar han.

TEXT:

Lotta Isacson

FOTNOT: För såväl ASVT- som RST-anslutna kommer såväl tidningen Travhästuppfödaren som Travhästägaren att ingå i medlemsavgiften. Om man som medlem i det ena förbundet vill nyttja det andra förbundets medlemsförmåner måste emellertid medlemsavgift betalas även till det andra förbundet.

Fakta – RST

Riksförbundet för Sveriges Travhästägare, RST, har i dagsläget cirka 7 200 medlemmar. RST arbetar bland annat för att förvalta hästägarnas inflytande inom travsporten, vidga inresset för travsportens utveckling samt aktivt verka för framsteg inom travsporten. För mer information ring kansliet på tel 08-627 20 13 eller besök RST:s hemsida på adressen www.rst-trav.com

Ove Konradsson (tv), ASVT, och Claes-Göran Wallenius, RST, ser positivt på det kommande tidningssamarbetet. FOTO: LIME AB

Födda 1998, 4-årsstatistik per den 31/10 - 2002

Rankad på snitt per registrerad avkomma. Hingstar med minst 20 avkommor.

Zoot Suit

Fadershingst 98 Årgång	Antal avkommor	Antal segrar	Segerkvot	Startat	Procent	Insprugna Pengar Totalt	Snitt
1 Zoot Suit (US)	47	39	82,98%	32	68,09%	7 414 621 kr	157 758 kr
2 Running Sea (US) *	50	44	88,00%	37	74,00%	6 687 045 kr	133 741 kr
3 Super Arnie (US)	117	95	81,20%	86	73,50%	15 620 495 kr	133 509 kr
4 Alf Palema (US)	107	88	82,24%	80	74,77%	12 578 191 kr	117 553 kr
5 Good As Gold *	30	16	53,33%	25	83,33%	3 274 385 kr	109 146 kr
6 Lindy's Crown (US)	169	108	63,91%	116	68,64%	17 442 386 kr	103 209 kr
7 Turbo Thrust (US) *	110	71	64,55%	74	67,27%	9 520 525 kr	86 550 kr
8 Sugarcane Hanover (US)	86	61	70,93%	61	70,93%	7 367 964 kr	85 674 kr
9 King Lavec	42	4	9,52%	16	38,10%	2 921 510 kr	69 560 kr
10 J.R.Broline (US)	98	42	42,86%	66	67,35%	6 053 848 kr	61 774 kr
11 Piper Cub	63	27	42,86%	44	69,84%	3 769 244 kr	59 829 kr
12 Spotlight Lobell (US)	62	33	53,23%	48	77,42%	3 667 464 kr	59 153 kr
13 Smasher (US)	85	44	51,76%	54	63,53%	4 570 243 kr	53 768 kr
14 Market Leader *	27	10	37,04%	11	40,74%	1 335 436 kr	49 461 kr
15 Union Shark	33	12	36,36%	16	48,48%	1 616 015 kr	48 970 kr
16 Giant Chill (US)	113	52	46,02%	79	69,91%	5 476 518 kr	48 465 kr
17 Express Ride (US)	31	10	32,26%	23	74,19%	1 481 256 kr	47 782 kr
18 Kosar (US)	71	30	42,25%	42	59,15%	3 349 750 kr	47 180 kr
19 Copiad *	106	55	51,89%	65	61,32%	4 464 055 kr	42 114 kr
20 Shogun Lobell (US)	49	21	42,86%	30	61,22%	2 013 851 kr	41 099 kr
21 Foreign Office (F) *	107	48	44,86%	62	57,94%	4 329 000 kr	40 458 kr
22 Baron Karsk	40	8	20,00%	20	50,00%	1 553 162 kr	38 829 kr
23 Somatic (US)	94	37	39,36%	51	54,26%	3 647 694 kr	38 805 kr
24 Texas (US)	40	9	22,50%	26	65,00%	1 513 666 kr	37 842 kr
25 Peace On Earth	59	20	33,90%	33	55,93%	2 126 309 kr	36 039 kr
26 Extrem	52	19	36,54%	29	55,77%	1 784 360 kr	34 315 kr
27 Meadow Road	86	23	26,74%	59	68,60%	2 942 868 kr	34 219 kr
28 Smokin Yankee (US)	27	8	29,63%	17	62,96%	879 703 kr	32 582 kr
29 Gift Box (US)	103	23	22,33%	54	52,43%	3 117 253 kr	30 265 kr
30 Dream Lover *	69	22	31,88%	44	63,77%	2 053 154 kr	29 756 kr
31 Vip Tilly (F)	28	13	46,43%	16	57,14%	824 305 kr	29 439 kr
32 Tamin Sandy (N) *	89	20	22,47%	51	57,30%	2 546 340 kr	28 611 kr
33 Meadow Gallant (US)	84	30	35,71%	43	51,19%	2 397 625 kr	28 543 kr
34 Count's Pride (US)	64	17	26,56%	28	43,75%	1 799 562 kr	28 118 kr
35 Västerbo Gracias	71	21	29,58%	28	39,44%	1 988 264 kr	28 004 kr
36 Mr Drew (US)	115	33	28,70%	75	65,22%	3 215 827 kr	27 964 kr
37 Giant Force (US)	91	30	32,97%	45	49,45%	2 498 430 kr	27 455 kr
38 Bolets Igor	20	1	5,00%	11	55,00%	476 449 kr	23 822 kr
39 Embassy Lobell (US) *	85	24	28,24%	47	55,29%	1 930 267 kr	22 709 kr
40 Prince Mystic (US)	32	8	25,00%	18	56,25%	704 405 kr	22 013 kr
41 Ata Star L.	35	5	14,29%	17	48,57%	769 212 kr	21 977 kr
42 Shan Rags (N) *	29	10	34,48%	13	44,83%	630 150 kr	21 729 kr
43 Foolish Crown (US)	29	8	27,59%	14	48,28%	623 715 kr	21 507 kr
44 Southern Newton (US)	54	12	22,22%	21	38,89%	1 076 473 kr	19 935 kr
45 Shibur	52	10	19,23%	20	38,46%	1 010 792 kr	19 438 kr
46 Firm Tribute (US)	62	12	19,35%	31	50,00%	1 195 579 kr	19 284 kr
47 Treasure Ås (DK) *	22	3	13,64%	10	45,45%	399 355 kr	18 153 kr
48 Why Not (US)	21	1	4,76%	8	38,10%	377 855 kr	17 993 kr
49 Big Spender	21	2	9,52%	10	47,62%	377 100 kr	17 957 kr
50 Bravo Sund	27	9	33,33%	13	48,15%	483 518 kr	17 908 kr
51 Self Confident (US)	36	8	22,22%	22	61,11%	552 400 kr	15 344 kr
52 Defiant One (US)	31	5	16,13%	15	48,39%	467 311 kr	15 075 kr
53 Noble Tilly	36	4	11,11%	17	47,22%	485 816 kr	13 495 kr
54 Backstreet Guy (US)	64	5	7,81%	32	50,00%	784 568 kr	12 259 kr
55 Lucky Tilly *	20	4	20,00%	6	30,00%	226 400 kr	11 320 kr
56 Jeanne's Somolli (US)	20	6	30,00%	7	35,00%	225 650 kr	11 283 kr
57 Buck Newton (US)	30	2	6,67%	9	30,00%	333 933 kr	11 131 kr
58 Nick Lobell (US)	21	3	14,29%	6	28,57%	210 762 kr	10 036 kr
59 Napoletano (US)	53	9	16,98%	20	37,74%	510 500 kr	9 632 kr
60 Pale Amber	31	3	9,68%	8	25,81%	291 100 kr	9 390 kr
61 Rosalind's Guy (US)	34	6	17,65%	12	35,29%	287 435 kr	8 454 kr
62 Callit	63	2	3,17%	22	34,92%	529 409 kr	8 403 kr
63 Lord of All (US)	71	6	8,45%	30	42,25%	579 398 kr	8 161 kr
64 Atas Rocket	40	1	2,50%	15	37,50%	163 950 kr	4 099 kr
65 Go Hammering *	31	0	0,00%	13	41,94%	102 054 kr	3 292 kr
66 Suitcase	47	2	4,26%	14	29,79%	153 950 kr	3 276 kr
67 Laser Almahurst (US)	27	3	11,11%	5	18,52%	73 300 kr	2 715 kr
68 Mr Moxxy (N)	56	4	7,14%	17	30,36%	133 900 kr	2 391 kr
Totalt	3913	1421	36,31%	2189	55,94%	176 009 030 kr	44 981 kr

* = första årgången

Pine Chip

Födda 1999, 3-årsstatistik per den 31/10 - 2002

Rankad på snitt per registrerad avkomma. Hingstar med minst 20 avkommor.

Fadershingst 99 Årgång	Antal avkommor	Antal segrar	Segerkvot	Startat	Procent	Insprugna Pengar	
						Totalt	Snitt
1 Pine Chip (US)	25	17	68,00%	17	68,00%	3 152 755 kr	126 110 kr
2 Supergill (US)	25	30	120,00%	17	68,00%	1 726 000 kr	69 040 kr
3 Express Ride (US)	40	19	47,50%	22	55,00%	2 520 911 kr	63 023 kr
4 Defi d'Aunou (F)	39	27	69,23%	26	66,67%	2 381 600 kr	61 067 kr
5 Cocktail Jet (F)	29	15	51,72%	14	48,28%	1 376 050 kr	47 450 kr
6 Sugarcane Hanover (US)	95	56	58,95%	54	56,84%	4 461 000 kr	46 958 kr
7 Spotlight Lobell (US)	69	45	65,22%	38	55,07%	2 979 000 kr	43 174 kr
8 Super Arnie (US)	111	42	37,84%	65	58,56%	3 505 306 kr	31 579 kr
9 Zoot Suit (US)	24	11	45,83%	12	50,00%	756 093 kr	31 504 kr
10 Lindy's Crown (US)	135	59	43,70%	73	54,07%	3 920 018 kr	29 037 kr
11 Arnaqueur (F)	24	5	20,83%	8	33,33%	694 300 kr	28 929 kr
12 J.R.Broline (US)	101	35	34,65%	51	50,50%	2 445 333 kr	24 211 kr
13 Speedy Tomali (US)	65	12	18,46%	24	36,92%	1 410 754 kr	21 704 kr
14 Alf Palema (US)	109	39	35,78%	58	53,21%	2 328 237 kr	21 360 kr
15 Prince Mystic (US)	23	9	39,13%	10	43,48%	476 434 kr	20 715 kr
16 Foreign Office (F)	116	26	22,41%	38	32,76%	2 202 536 kr	18 987 kr
17 King Lavec	29	10	34,48%	8	27,59%	537 800 kr	18 545 kr
18 Tap In (US) *	97	21	21,65%	43	44,33%	1 732 083 kr	17 857 kr
19 Armbro Goal (US)	22	4	18,18%	9	40,91%	392 300 kr	17 832 kr
20 Turbo Thrust (US)	103	27	26,21%	51	49,51%	1 767 750 kr	17 163 kr
21 Easy Lover *	23	8	34,78%	10	43,48%	389 008 kr	16 913 kr
22 Shogun Lobell (US)	34	5	14,71%	15	44,12%	564 746 kr	16 610 kr
23 Smasher (US)	91	25	27,47%	35	38,46%	1 508 187 kr	16 573 kr
24 Tamin Sandy (N)	45	5	11,11%	13	28,89%	743 900 kr	16 531 kr
25 Kosar (US)	46	8	17,39%	19	41,30%	745 000 kr	16 196 kr
26 Backstreet Guy (US)	34	4	11,76%	14	41,18%	543 401 kr	15 982 kr
27 Giant Chill (US)	122	25	20,49%	62	50,82%	1 940 424 kr	15 905 kr
28 Anders Crown (US)	98	14	14,29%	33	33,67%	1 537 453 kr	15 688 kr
29 Gum Ball (US) *	100	23	23,00%	38	38,00%	1 490 743 kr	14 907 kr
30 Copiad	97	17	17,53%	43	44,33%	1 424 528 kr	14 686 kr
31 Vip Tilly (F)	28	4	14,29%	10	35,71%	401 336 kr	14 333 kr
32 Beseiged (US)	70	20	28,57%	25	35,71%	969 250 kr	13 846 kr
33 Meadow Road	65	9	13,85%	34	52,31%	885 974 kr	13 630 kr
34 Lucky Tilly	38	5	13,16%	8	21,05%	513 525 kr	13 514 kr
35 Dream Lover	86	20	23,26%	29	33,72%	986 864 kr	11 475 kr
36 Demon Sid *	20	2	10,00%	8	40,00%	228 100 kr	11 405 kr
37 Embassy Lobell (US)	55	6	10,91%	22	40,00%	623 000 kr	11 327 kr
38 Meadow Gallant (US)	96	19	19,79%	35	36,46%	1 023 920 kr	10 666 kr
39 Super News (US)	37	4	10,81%	16	43,24%	370 159 kr	10 004 kr
40 Extrem	76	13	17,11%	22	28,95%	673 200 kr	8 858 kr
41 Why Not (US)	24	4	16,67%	6	25,00%	208 000 kr	8 667 kr
42 Callit	34	6	17,65%	8	23,53%	277 586 kr	8 164 kr
43 Shan Rags (N)	56	6	10,71%	14	25,00%	447 976 kr	8 000 kr
44 Clash Hammering	25	0	0,00%	6	24,00%	193 920 kr	7 757 kr
45 Nordin Hanover (US)	27	4	14,81%	7	25,93%	205 200 kr	7 600 kr
46 Turnpike Taylor (US)	37	5	13,51%	8	21,62%	268 475 kr	7 256 kr
47 Mr Drew (US)	69	8	11,59%	20	28,99%	475 150 kr	6 886 kr
48 Activity *	23	5	21,74%	10	43,48%	150 059 kr	6 524 kr
49 Demilo Hanover (US)	45	5	11,11%	16	35,56%	290 098 kr	6 447 kr
50 Union Shark	53	5	9,43%	15	28,30%	306 891 kr	5 790 kr
51 Firm Tribute (US)	33	0	0,00%	10	30,30%	190 176 kr	5 763 kr
52 Somatic (US)	91	7	7,69%	28	30,77%	499 575 kr	5 490 kr
53 Baron Karsk	66	6	9,09%	23	34,85%	350 850 kr	5 316 kr
54 Camino (F) *	30	3	10,00%	6	20,00%	149 500 kr	4 983 kr
55 Continental Spirit (US)	30	1	3,33%	10	33,33%	147 500 kr	4 917 kr
56 Bravo Sund	21	0	0,00%	7	33,33%	99 300 kr	4 729 kr
57 Giant Force (US)	90	8	8,89%	30	33,33%	423 561 kr	4 706 kr
58 Peace On Earth	21	1	4,76%	4	19,05%	90 500 kr	4 310 kr
59 On Guard	31	1	3,23%	6	19,35%	123 297 kr	3 977 kr
60 Shibur	54	1	1,85%	10	18,52%	186 600 kr	3 456 kr
61 Västerbo Gracias	64	3	4,69%	14	21,88%	219 600 kr	3 431 kr
62 Count's Pride (US)	34	1	2,94%	9	26,47%	109 700 kr	3 226 kr
63 Go Hammering	26	1	3,85%	9	34,62%	71 200 kr	2 738 kr
64 Ideal Sund *	27	0	0,00%	6	22,22%	69 300 kr	2 567 kr
65 Ideal du Suede	28	2	7,14%	4	14,29%	71 550 kr	2 555 kr
66 Gift Box (US)	52	0	0,00%	17	32,69%	121 314 kr	2 333 kr
67 Suitcase	36	2	5,56%	6	16,67%	80 750 kr	2 243 kr
68 Noble Tilly	26	0	0,00%	3	11,54%	45 300 kr	1 742 kr
69 Min Kaos	40	0	0,00%	9	22,50%	64 450 kr	1 611 kr
70 Pythagoras (F)	43	1	2,33%	8	18,60%	52 600 kr	1 223 kr
71 Opus Broline	30	0	0,00%	3	10,00%	30 500 kr	1 017 kr
72 Mr Moxy (N)	38	1	2,63%	6	15,79%	35 900 kr	945 kr
73 Indus (DK)	27	0	0,00%	2	7,41%	9 800 kr	363 kr
74 Pale Amber	24	0	0,00%	3	12,50%	7 000 kr	292 kr
75 Napoletano (US)	41	0	0,00%	3	7,32%	10 000 kr	244 kr
76 Buck Newton (US)	20	0	0,00%	1	5,00%	0 kr	0 kr
77 Lillis Frisång	41	0	0,00%	1	2,44%	0 kr	0 kr
* = första årgången							
Totalt	3999	832	20,81%	1477	36,93%	64 412 156 kr	16 107 kr

Betäcknings­siffror 2002

Aces Noble	12	Jupiter Hornline	*17	Sacred Spirit	*8
Activity	6	Keepitinthefamily	73	Scott S Hanover	17
Alf Palema	150	King Kruzer	*14	Silver Pine	150
Almahurst OM	*7	King Lavec	37	Smasher	31
Armbro Kissed	7	Kodac	28	Smok'n Lantern	138
Armbro Scorpion	27	Kosar	34	Somatic	15
Armbro Trick	65	Lucky Tilly	30	Somolli Silvio	23
A Worthy Lad	8	Mack Abb	6	Spotlite Lobell	150
Backstreet Guy	53	Mack Lobell	19	Starchip Entrprise	150
Barbeque	90	Mack the Knife	11	S:t Göran	*24
Baron Karsk	26	Market Leader	25	Super Arnie	150
Beseiged	27	Maybe Tomorrow	15	Super Photo Kosmos	*86
Big Spender	13	Meadowbranch Lucky	62	Super Tilly	87
Black Peter	2	Meadow Gallant	30	Take Chances	10
Bolets Igor	2	Meadow Roland	9	Tap In	63
Born Quick	11	Min Kaos	8	The Bad Boy	25
Buck Newton	6	Mr Drew	82	Tibbe Lavec	8
Buzzin Brian	43	Napoletano	18	Tony Oaks	*24
Carl Otto	5	Opus Broline	8	Top Love	3
Carmody Lobell	57	Pale Amber	20	Trade Balance	38
Clash Hammering	2	Pasqual	4	Tres Solide L	43
Comets Tail	71	Peace On Earth	75	Turbo Thrust	150
Confident Victory	52	Pearsall Hanover	65	Union Shark	15
Copiad	18	Petit Aubiose	8	Utini	17
Count's Pride	17	Pine Chip	150	Uxer LB	*24
Crown Sweep	19	Place Kicker	10	Vicar Oostwyck	6
Dancer's Victory	97	Prince RS	18	Victor Victor	25
Deliberate Speed	33	Probe	35	Victory Abroad	*35
Delvin Kosmos	4	Progress Value	28	Vip Tilly	15
Demon Sid	8	Rapido	6	Wall Street Banker	150
Dreamaster	35	Red Xing	46	Yankee Mustang	*127
Dream Lover	9	Ride The Night	101	Zerberus	*20
Dungeness	9	Rite On Line	97	Zoogin	40
Eastender	11	Robur	24	Zoot Suit	26
Easy Lover	39	Rosalind's Guy	10		
Exactitude	*9	Running Sea	139		
Express Ride	71				
Extrem	6				
Fast Photo	*107				
Foreign Office	97				
Frisky Frazer	*38				
General November	72				
Gentle Star	43				
Giant Chill	130				
Gidde Palema	*100				
Good As Gold	102				
Gum Ball	26				
His Majesty	20				
Hitec Lou	26				
Igor Brick	*10				
Indian Silver	30				
Indus	14				
Jobie Tempest	118				
Jolly Rocket	*108				
Juliano Star	109				

* första året i Sverige

Fast Photo – en av de nya hingstar som fått över 100 ston.

Antal hingstar: 125 (i Sverige)
 Antal ston: 5.532
 Antal listhingstar: 30
 Antal ston: 381

Detta gör att totalt har 5.913 ston tillförts avelsgodkända hingstar. 2002 års siffror visar en minskning med 543 ston = 8,4%. Uppgifterna lämnade av STC

Betäckningssiffrornas utveckling:
 (f.o.m. 1991 inkl. importsperma)

1940:	257
1950:	773
1960:	903
1970:	3.554
1980:	5.580
1881:	6.070
1982:	6.597
1983:	6.648
1984:	6.944
1985:	7.286
1986:	7.472
1987:	7.666
1988:	8.053
1989:	8.695
1990:	8.696
1991:	7.489
1992:	6.508
1993:	5.565
1994:	5.833
1995:	6.290
1996:	6.406
1997:	6.981
1998:	7.008
1999:	6.798
2000:	6.748
2001:	6.456
2002:	5.913

Följande hingstar har använts med importerad sperma 2002:

Angus Hall (8)
 Armbro Goal (8)
 Banker Hall (25)
 Buvetier d'Aunou (25)
 Cezio Josselyn (1)
 Cocktail Jet (19)
 Credit Winner (19)
 Cygnus d'Odyssee (2)
 Dahir de Prolong (18)
 Defi d'Aunou (25)
 Diamond Way (25)
 Enjoy Lavec (25)
 Extreme Dream (3)
 First de Retz (8)
 Full Account (6)
 Ganymede (19)
 Giant Cat (25)
 Gobernador (9)
 Goetmals Wood (3)
 Hand du Vivier (2)
 Himo Josselyn (6)
 Houston Laukko (4)
 Indro Park (10)
 Kramer Boy (12)
 Lindy Lane (2)
 Mr Lavec (3)
 Muscles Yankee (7)
 Sugarcane Hanover (22)
 Supergill (25)
 Viking's Way (15)

Importspermans utveckling:

1991: 39 ston	1999: 428
1992: 80	2000: 446
1993: 70	2001: 395
1994: 68	2002: 381
1995: 98	
1996: 118	
1997: 179	
1998: 317	

Sammanställt av:
 Olle Jönsson

Hingstlinjernas inbördes ordning är oförändrad.

RODNEY	54 hingstar betjänade	2.677 ston = 48,4 %
(01)	54	2.848 = 47,0 %
STAR'S PRIDE	48	1.868 = 33,8 %
(01)	52	1.948 = 32,1 %
FRANSKA LINJER	12	468 = 8,4 %
(01)	15	651 = 10,7 %
VICTORY SONG	9	367 = 6,6 %
(01)	12	477 = 7,9 %
AXWORTHY	1	150 = 2,7 %
(01)	3	122 = 2,0 %
HOOT MON	1	2 = 0,03 %
(01)	1	6 = 0,09 %

Hingstlinjernas andelar bygger enbart på ston betäckta i Sverige.

Har du hört...?

Susanne Nordlander börjar arbeta på Hingstdepån efter årsskiftet. Susanne som efterträder Mikael E Andersson som säljare på AHAB kommer närmast från Ponnyförbundet. Hon jobbar även som fritidsombud på Folksam samt är en mycket duktig amatörkusk.

Susanne – ny på AHAB.

Olle Johnsson i Sollentuna vann den tävling som Hingstdepån utlyste på ASVT:s hemsida inför Malabar Circle Ås start i Orsi Magnelli. Förstapriset var en resa till Milano för att se AHAB:s nyförvärv tävla.

Hästakuten på Ultuna i Uppsala stängs, på grund av ekonomiska problem, från och med nästa år. Med anledning av detta anordnade veterinärstudenterna på SLU en demonstration utanför Sveriges Riksdag den 12 november. Stängningen av hästakuten på Ultuna medför att cirka 300 akut sjuka hästar per år måste få jourvård på annat håll, sannolikt på djursjukhuset i Strömsholm. Oklart är dessvärre om Strömsholm har möjlighet att ta emot alla dessa patienter. I landet i övrigt finns endast akut sjukvård för hästar i Helsingborg och Skara.

Trots ett rikligt snöfall den aktuella dagen anslöt ett 20-tal personer till den träff som ASVT, i samarbete med B-tränare och Amatörföreningen, inbjöd till den 13 november. Platsen var Kalmarslunds friluftsgård i närheten av Fornaboda travbana. Som föreläsare fanns ASVT:s generalsekreterare Ove Konradsson på plats. Diskussion om avelsplanen och avelslära samt frågor kring Carta-utredningen var några av kvällens ämnen.

Vi önskar eder alla en fröjdefull jul...

Så här i slutet av året är det avtackningarnas tid. Alla tackar varandra för det gångna året, det fina resultatet eller en hedersam insats.

Vi på Speedy Resor vill inte vara sämre på den punkten. Tack till alla nya och gamla resenärer under år 2002. Vi önskar att ni på julaftons morgon, innan ni slår upp ögonen och tar itu med dagens provningar (är det inte tomteträskan som är försvunnen så är det en julklapp som är glömd, knäck som är bränd eller skinan för salt...) letar fram ert allra bästa resminne från året.

Börja med att ta in bilderna, hur det såg ut. Förnim dofterna och känn lukten. Hör ljudet; ljudet av guiden som berättar något intressant, bullret från trafiken, havets rytmiska skvalpande eller barnens uppspelade röster. Återupplev!

Vi önskar Er fler glada, spännande resminnen för 2003!

Vill du ha julklappstips på intressanta travresor, gå in på www.speedyresor.nu Vi kan utfärda fina presentkort.

Välkommen till Speedy Resor!

Speedy Resor • Tel 040-795 01 • Fax 040-795 00

e-post: speedresor@scandorama.se

www.speedyresor.nu

Kom ihåg!

**ASVT:s kansli
håller julstängt
20/12-6/1**

Trottex auktioner 2003

Planeringen av nästa års auktioner har pågått sedan i somras. Även om programmet inte till punkt och pricka är fastlagt så kommer det i stora drag att se ut som i annonsen på sidan 37. Jubileumsauktionen fick svårt att locka köpare varför den auktionen får ligga på is ett tag.

Auktionsåret 2003 kommer liksom 2002 att inledas med en Internetauktion i början av april. Även om detta forum inte riktigt nått upp till våra förväntningar så tror vi på denna auktionsform för framförallt fölston och tävlingshästar.

Fördelen är att dessa hästar inte behöver föras ihop på en auktionsplats med många andra hästar och risk för smittor. En bit in på nästa år kan den som är intresserad av att anmäla hålla utkik på www.asvt.se för att ladda hem blanketter.

Elitauktionen

Hästarna på denna selektauktion har bara blivit bättre och bättre med åren vilket är särskilt roligt eftersom det till Elitloppet kommer mycket internationella gäster som då även får möjlighet att se vår fina och kvalitativa uppfödning i Sverige. Till nästa års

Hilton Stockholm Infra City - här hålls Elitauktionen nästa år.

auktion kommer vi dock inte att ha någon exteriörbesiktning som del i selektionen. Hästarna kommer således att tas ut helt på härstammingsmässiga grunder samt marknadsvärde. Elitauktionen kommer också att flyttas från Star Hotel i Sollentuna till hotell Hilton Stockholm Infra City i Upplands Väsby.

Kriterieauktionen

Trottex har under flera års tid jobbat för att få tävlingsfria auktionsdagar. Enär det handlar om stora belopp som omsätts varje tävlingsdag på spelet förstår alla att uppgiften inte är lätt. Till årets Kriterieauktion har vi ändå lyckats påverka tävlingskalendern såtillvida att det endast kommer att vara en bana som kör de aktuella auktionsdagarna.

Femdagarsevenemang

Drömmen om en riktigt bra auktions- och travveckla i samband med Svenskt Travkriterium har närts under flera år. År 2003 kommer den att bli verklighet genom att det blir auktion onsdag till lördag varvat med travtävlingar på Solvalla samt övriga aktiviteter som kan locka både aktiva och publik.

Till förmån för detta arrangemang har travbanorna Åby, Bergsåker och Örebro valt att inte köra tävlingar den aktuella torsdagen. Vi vill därför rikta ett stort tack till dem. Det innebär att vi tillsammans med Solvalla får möjlighet att erbjuda ett femdagarsevenemang utan att de aktiva behöver känna sig tvingade att lämna Stockholm för tävlingar ute i landet. Vi hoppas att såväl du som uppfödare samt tränare och hästägare kommer att finna detta koncept mycket tilltalande.

Både Elitauktionen och Kriterieveckan kommer att presenteras närmare i kommande nummer av Travhäst-uppfödaren.

TEXT:

Ulrika Lundberg

Tre nya AHAB-hingstar

Thea Neotera har hela tiden kämpat mot kullens topp och äntligen lossnade det för henne. Efter en stark spurt blev hon tvåa i Breeders' Crown för fyraåriga ston. FOTO: Martin Langels/P&R

Vi "bjuder" på moms!

Nu har vi satt priset på Malabar Circle Ås tjänster 2003. Årets Kriterievinnare kommer att kosta 3 000 kronor vid bokning och 31 250 kronor vid levande föl.

Utöver detta har vi beslutat att premiera prestationsston och goda avelsston. Urvalet görs utifrån tre olika kriterier, dessa är:

- Stoet skall själv ha tävlat bra och tjänat minst 500 000 kronor eller sprungit snabbare än 2:00 (1.14,6) alternativt
- Stoet ska ha visat sig vara ett bra avelssto och lämnat minst två avkommor som tjänat minst 500 000 kronor eller sprungit snabbare än 2:00 (1.14,6) alternativt
- Stoet ska ha bra härstamning och ett BLUP-tal på minst 110.

Dessa ston får 20 procents rabatt om bokningen sker innan den 1 februari 2003. Priset blir

då 25 000 kronor.

Malabar Circle Ås kommer även nästa år att tävla och tränas av Svante Båth. Vi vill här passa på att tacka Svante och skötaren Camilla Björk som lagt ner ett stort jobb på hingsten, vilket medfört att "Circeln" segrat i såväl korta som långa E3 samt Svenskt Travkriterium.

Får sällskap

Från och med nästa år kommer "Circeln" att åka till bröderna Sellén på Rösåsens Stuteri tre dagar i veckan (måndag, onsdag och fredag) för att tappas på sperma. Med i bussen följer också Express Lavec och Staro Showbiz som även de skall ingå i depån nästa år.

Den sistnämnde blev så sent som för några veckor sedan avelsgodkänd på Axevalla. Han skadade sig oturligt nog i ett gaffelband förra hösten och har inte

startat sedan dess. Skadan är dock utläkt men säsongen var då över.

Utsökt stam

Staro Showbiz står med ett svenskt rekord, 1.12,3ak som han satte vid segern i korta E3. Han har segrat tio gånger på 19 starter och tjänat drygt 1,8 miljoner kronor vilket gör nästan 100 000 kronor per start. Han har ett av Sveriges högsta BLUP-tal, 133, vilket naturligtvis tagit hänsyn till hans fantastiska stam, Supergill på Pixies dotter Emma Gee San. Modern Emma Gee San vann för övrigt själv nästan två miljoner kronor.

Franskt inslag

I och med inhyrningen av Express Lavec får depån åter ett inslag av franskt blod. Express Lavec är som bekant efter supertalangen Ultra Ducal. Denne har på grund av låg fertilitet väldigt få avkommor men

några av dem är riktigt bra. Han är bland annat far till Home Alone. Express Lavec har ett svenskt rekord, 1.16,1 över 3 180 meter volt för fyraåringar. Denna tid har han dock underskridit (1.15,3) som målfotoslagen tvåa i Harper Hanovers lopp mot ingen mindre än Etain Royal. Express Lavec är undan stjärnstoet Traffic Jam (4,6 miljoner kronor) vilket gör honom till halvbror med Kramer Boy (14,4 miljoner kronor).

Både Express Lavec och Staro Showbiz kommer att kosta 2 500 kronor vid språng och 13 500 kronor vid levande föl. Malabar Circle Ås, Express Lavec och Staro Showbiz är spermakontrollerade och alla tre uppvisar en god spermakvalitet vad gäller mängd och motilitet.

Comets Tail lämnar depån

Pine Chip-sonen **Comets Tail** kommer från och med nästa år att övergå i regi Offspring management (KGB). Avelsföreningens Hingstdepån och ägarna - Andersson, Rydgren och Lindstedt - har valt att gå skilda vägar. Samtidigt kommer priset på Comets Tails tjänster att sänkas från 29 000 kronor till 25 000 kronor vid levande föl. Anledningen torde vara att ägarna bedömer att han annars tappat ston.

Detta är en tråkig utveckling men Hingstdepån vill poängtera att priset hela tiden satts av ägarna och inte av AHAB. Om de stoägare som tidigare använt hingsten kommer att få någon "kompensation" vet vi ej.

Stoägare som i år använt Comets Tail kommer givetvis att erhålla medlemsbonus som senare kan nyttjas i valfri AHAB-hingst (ej Running Sea). Vi tackar ägarna för tre framgångsrika år och önskar Comets Tail lycka till på sin nya hingststation.

Årets sista drabbning

Sedan förra numret av Travhästuppfödaren har årets sista drabbning, Breeders' Crown, gått av stapeln.

Bland fyraåringarna hade **Running Sea** hela fyra hästar med i försöken varav tre tog sig till final. Av dessa var det på förhand Eli Sea som skulle ha bästa chansen. Hon hade dock en dålig dag och slutade oplacerad. Då klev istället Thea Neotera fram och efter en stark spurt blev hon tvåa. Thea Neotera vann lopp redan som tvååring och detta är hittills hennes största merit i karriären men vi är säkra på att hon kan ännu bättre. Grattis till Tommy Hanné som inte bara äger och tränar utan även fött upp Thea

Neotera. Även den tredje Running Sea-avkomman, stoet The Goodbye Girl, gjorde ett bra lopp och blev till slut femma.

I skrivande stund stundar finalerna för treåringarna på Mantorp, dit Beseiged lyckats få med två hästar; stoet Nougat Dana och hingsten Trinity Lybro. Båda tog sig till final via tredjeplatser och har därför fått svåra utgångslägen i finalen.

Trinity Lybro har under hösten gått mycket bra och bland annat vunnit ett försök till Breeders' Crown. Då gick han i ledningen och blev hårt ansatt över upploppet. Han kom dock tillbaka och kunde kontra till sig segern.

Betäckningssiffrorna klara

Nu är betäckningssiffrorna sammanräknade. ASVT:s Olle Jönsson som sammanställt dessa har kommit fram till att vi totalt i Sverige tappat ytterligare 543 ston i år vilket gör en nedgång med 8,4 procent. Depåns hingstar har dock ökat och betäckt nästan 17 procent av stona (se tabell nedan). Dessutom har AHAB-hingstarna betjänat ytterligare 211 ston utomlands på fryst och färsk sperma.

TEXT:
Stefan Samuelsson

AHAB:s betäckningssiffror i Sverige 2002

Hingst	Antal ston
Armbro Trick:	65
Beseiged:	27
Comets Tail:	71
Confident Victory:	52
Dancer's Victory:	97
Easy Lover:	39
Fast Photo:	107
Giant Chill:	130
Keepitinthefamily:	73
Mr Drew:	82
Rite On Line:	97
Running Sea:	139

Trinity Lybro har tävlat mycket bra under hösten och ännu inte varit sämre än trea. Han är depåns hopp i Breeders' Crown-finalerna för treåringar. FOTO: Claes Kärstrand/P&R

Ett märkligt år...

Ett märkligt travår lider mot sitt slut. Spelutvecklingen har skapat oro bland travfolket. Bistra sparbetning formuleras ute i travsällskapen. Utrymmet för satsningar och evenemangsutveckling är litet, om det överhuvudtaget finns. På central nivå förbereds en stor omorganisation. Omfattande förändringar står för dörren, och ännu vet ingen fullt ut vad de kommer att innebära.

Samtidigt som dystra farhågor reflekteras i styrelseprotokoll, budgetar och ekonomiska kalkyler i Travserige, svarar våra fyrbenta vänner – de härliga djur som är anledningen till att vi en gång började med den här sporten – för enastående prestationer.

Victory Tilly har kastat en lång skugga över travvärlden och kombinationen av topp och bredd i tre- och fyraårskullarna säger en del både om vår uppfödning och om våra tränares förmåga. Sportsligt står sig svensk travsport mycket, mycket gott. Bättre än någonsin anser många.

Stort kunnande om foder

Samtidigt som travsportens styrka och dess sårbarhet ovanligt tydligt

avtecknar sig, märker vi som foderleverantör en annan stor förändring. Vi vågar påstå, att foderkunnandet och fodermedvetandet bland tränare och uppfödare aldrig varit på en högre nivå än nu. Aldrig tidigare har så många svenska unghästar fått en så väl anpassad foderstat.

Unghästarnas proteinbehov diskuteras som aldrig förr vid våra foderrådgivares besök hos uppfödare och tränare över hela landet. Utan överdrift kan man tala om en trend, vilken till viss del torde ha sin grund i årgångsloppens stora andel av den totala priskakan.

Garanti för näring och hygien

Vi märker också att man i ökad omfattning försöker förebygga foderrelaterade störningar. Den topptränare som idag söker förklara ett långvarigt motflytt med "dåligt foder" skulle säkert döma sig själv. För några år sedan var detta inte ovanligt.

Idag vill man ha garanti för både näring och hygien. Det märker vi inte minst på det nästan explosionsartade intresset för det grovfoderprogram vi utvecklat. Det handlar i princip om "hö

med kvalitetsgaranti" – och tydligen ligger konceptet ovanligt väl i tiden.

I skrivande stund är det några veckor kvar till Svensk Uppfödningens löpning - tvååringarnas klassiker och det lopp dit KRAFFT har koncentrerat sitt sponsorskap inom travet. Fjollårets topptrio i det loppet har tillhört toppskiktet även som treåringar. Hövding Lavec, Malabar Circle Ås och Grenouille kommer säkert att fortsätta framgångarna som fyraåringar. Vi önskar dem lycka till.

I övrigt vill vi tacka landets uppfödare för ett förtroendefullt samarbete under 2002. Vi vill också tacka för de råd och de frågor som når oss via vår hemsida www.krafft.nu. Den sajten har blivit en av travvärldens mest besökta, och vi jobbar ständigt på att utveckla och anpassa den till hästfolkets behov. Det gäller för övrigt allt vi gör.

PG Åhäll
KRAFFT Hästfoder AB

Aldrig tidigare har så många svenskfödda unghästar fått en så balanserad tillförsel av högvärdigt protein. FOTO: KRAFFT